

MINISTERUL INFRASTRUCTURII
ȘI DEZVOLTĂRII REGIONALE
AL REPUBLICII MOLDOVA

Agenția de
Dezvoltare Regională
Sud

Coordonat:
Ana MARDARE,
Secretar de Stat
„___” _____ 2024

Aprobat
prin Decizia CRD Sud
nr. 02/02 din 26 iulie 2024

RAPORT DE PROGRES

privind implementarea POR Sud 2022-2024

Perioada de raportare
ianuarie – iunie 2024

Cimișlia, 2024

CUPRINS

CUPRINS	2
ABREVIERI	3
I. INTRODUCERE.....	4
1.5. Cadrul instituțional	4
1.5. Modul în care POR va contribui la implementarea obiectivelor SNDR	4
1.5. Realizarea planului de activitate	5
1.5. Măsurile de intervenție privind realizarea POR Sud	6
1.5. Perioada de implementare / raportare	15
1.5. Dinamica RD Sud în context național	16
II. OBIECTIVELE PROGRAMULUI	19
2.5. Consolidarea rolului și funcțiilor orașelor în sporirea competitivității regiunii	20
2.5. Îmbunătățirea mediului antreprenorial în regiune	31
2.5. Identificarea și promovarea specializării inteligente în regiune	31
2.5. Cooperarea regională și transfrontalieră	31
2.5. Îmbunătățirea infrastructurii tehnico-edilitare de bază la nivelul RD Sud	35
2.5. Dezvoltarea infrastructurii de suport pentru afaceri	54
2.5. Sprijinirea procesului de adaptare a regiunii la schimbări climatice, prevenirea riscurilor și reziliența în fața dezastrelor:	58
III. OBIECTIVUL GENERAL 3: ÎMBUNĂTĂȚIREA MECANISMELOR ȘI INSTRUMENTELOR DE COORDONARE ȘI IMPLEMENTARE A POLITICII DE DEZVOLTARE REGIONALĂ	60
3.1 Eficientizarea operațională a procesului de implementare a politicii de dezvoltare regională	61
3.2 Consolidarea mecanismului de finanțare a proiectelor de dezvoltare regională	62
3.3 Dezvoltarea capacităților actorilor regionali în domeniile relevante politicii de dezvoltare regională	62
3.4 Provăcări și riscuri	63
3.5 Lecții învățate și bune practici	63
IV. CONCLUZII	65

ABREVIERI

AAC	Aprovizionare cu apă și canalizare
AAS	Aprovizionare cu apă și sanitație
ADR	Agenție de Dezvoltare Regională
APL	Administrație Publică Locală
BNS	Biroul Național de Statistică
CRD	Consiliul Regional pentru Dezvoltare
CNCDRL	Consiliul Național de Coordonare a Dezvoltării Regionale și Locale
DUP	Document Unic de Program
FNDRL	Fondul Național pentru Dezvoltare Regională și Locală
ÎM	Întreprindere Municipală
MIDR	Ministerul Infrastructurii și Dezvoltării Regionale
MDS	Managementul Deșeurilor Solide
PIB	Produs Intern Brut
PIBR	Produs Intern Brut Regional
POR	Program Operațional Regional
RD	Regiune de Dezvoltare
SNDR	Strategia Națională de Dezvoltare Regională
UAT	Unitate Administrativ Teritorială
ZEL	Zonă Economică Liberă
ZAL	Zonă Antreprenorială Liberă

I. INTRODUCERE

1.5. Cadrul instituțional

Agenția de Dezvoltare Regională Sud (ADR Sud) este o instituție publică, al cărei fondator este autoritatea de elaborare a politicii de dezvoltare regională, Ministerul Infrastructurii și Dezvoltării Regionale (MIDR), constituită pentru implementarea politicii de dezvoltare regională la nivelul Regiunii de Dezvoltare Sud. ADR Sud are rolul de a contribui la dezvoltarea durabilă și echitabilă pe întreaga întindere a regiunii, urmărind înlăturarea dezechilibrelor dintre diferitele zone ale acesteia în favoarea locuitorilor ei.

Cel mai important obiectiv al activității ADR Sud rezidă în implementarea Programului Operațional Regional Sud (POR Sud), document regional de bază ce stabilește direcțiile strategice pentru dezvoltarea regiunii Sud și realizarea politicii naționale de dezvoltare regională în regiunea Sud. Potrivit prevederilor Legii nr. 438/2006 privind dezvoltarea regională în Republica Moldova, documentul de planificare a dezvoltării echilibrate și durabile care conține programe, proiecte și activități prioritare la nivel regional este Programul Operațional Regional (POR).

1.5. Modul în care POR va contribui la implementarea obiectivelor SNDR

POR Sud 2022-2024 reprezintă primul ciclu de implementare a Strategiei Naționale de Dezvoltare Regională (SNDR) 2022-2028. Prin conținutul său, documentul prezintă o continuare logică a Strategiei de Dezvoltare Regională Sud pentru anii 2016-2020 și este corelat cu obiectivele strategice ale Strategiei Naționale de Dezvoltare Regională pentru anii 2022-2028, aprobată prin HG nr. 40/2022.

POR Sud 2022-2024 a fost elaborat în rezultatul dezvoltării, evaluării și aprobării proiectelor de dezvoltare regională identificate în cadrul Apelului de Propuneri de Proiecte lansat la data de 10.08.2020, organizat în perioada august 2020 – februarie 2021, pentru perioada anilor 2022-2024.

Documentul final a fost supus aprobării de CRD Sud la data de 23.03.2022 (Decizia nr.01/04 din 23.03.2022). Raportul de progres privind implementarea POR Sud 2022-2024 este instrumentul care trasează direcțiile de dezvoltare pe termen mediu a regiunii, are menirea de a prezenta în dinamică evoluția Regiunii de Dezvoltare Sud, reprezentând o analiză a progresului realizării programului. Prezentul raport cuprinde o descriere a realizărilor obținute de ADR Sud în perioada de referință, ca urmare a realizării activităților prioritare incluse în POR. Scopul raportului este de a analiza gradul de implementare a POR Sud 2022-2024 și de a recapitula lecțiile învățate la compartimentul implementare POR.

Programul Operațional Regional transpune la nivel regional obiectivele SNDR, specificând mijloacele de intervenție și prioritățile pe termen mediu în dependență de necesitățile de dezvoltare a fiecărei regiuni și a problemelor inerente la nivel regional, fiind un instrument de eficientizare a utilizării potențialului regional. Totodată, măsurile de intervenție vizează atât programele finanțate din Fondul național pentru dezvoltare regională și locală (FNDRL), precum și din alte fonduri naționale și externe. În acest sens se urmărește mobilizarea capacităților actorilor regionali și a grupurilor de interes pentru identificarea problemelor și impedimentelor în dezvoltarea regiunii, crearea de parteneriate pentru elaborarea și implementarea proiectelor regionale. Astfel, este încurajat angajamentul acestora de a contribui la dezvoltarea regională și locală, de a utiliza cât mai eficient resursele și de a asigura durabilitatea proiectelor implementate.

1.5. Realizarea planului de activitate

Documentul unic de program (DUP) 2022-2024, avizat de către Consiliul Național de Coordonare a Dezvoltării Regionale (CNCDR) la 03.12.2021 și aprobat prin HG nr. 23/2022, ulterior cu unele modificări aprobate prin:

- Decizia CNCDR nr. 25/23 din 23.10.2023 (*inclusiunea a 4 proiecte din cadrul Concursului pentru identificarea, evaluarea și aprobarea proiectelor de dezvoltare urbană, revitalizarea economică și socială a orașelor, propuse spre finanțare din FNDRL, ediția 2022*);
- Decizia CNCDR nr. 1/24 din 29.01.2024 (*inclusiunea a 3 proiecte din cadrul concursului (apel pe listă) pentru identificarea, evaluarea și aprobarea proiectelor de dezvoltare regională pe domeniul „Aprovizionare cu apă și sanitație” pentru finanțarea din FNDRL, ediția 2023*);
- Decizia CNCDR nr. 5/24 din 05.03.2024 (*excluderea a 1 proiect din cadrul concursului (apel competitiv) de selectare a proiectelor pentru finanțare din FNDRL, ediția 2020*);
- Decizia CNCDR nr. 9/24 din 21.06.2024 (*excluderea a 1 proiect din cadrul concursului (apel pe listă) pentru identificarea, evaluarea și aprobarea proiectelor de dezvoltare regională pe domeniul „Aprovizionare cu apă și sanitație” pentru finanțarea din FNDRL, ediția 2022*).

Unde pentru Regiunea de Dezvoltare Sud au fost identificate 16 proiecte prioritare de dezvoltare regională, planificate pentru a fi implementate pe parcursul a 3 ani, cu un buget total de cca 491 milioane lei, cu o solicitare de mijloace financiare din Fondul național pentru dezvoltarea regională și locală (FNDRL) în sumă de 421 milioane lei.

Urmare a procedurilor stabilite de implementare a Documentului unic de program, de către CNCDR a fost aprobat Planul anual de finanțare (PAF) pentru anul 2024, cu distribuirea alocațiilor financiare din mijloacele FNDRL pentru RD Sud, în sumă de 63,7 milioane lei, pentru implementarea a 13 de proiecte.

De menționat, că bugetele proiectelor vizate au fost determinate în baza devizelor de cheltuieli, elaborate de către aplicanți (APL) în anul 2020 și anul 2022 la depunerea cererilor de finanțare în cadrul concursurilor de proiecte desfășurate. În contextul de ajustare a bugetelor proiectelor la situația de zi, în perioada după aprobarea DUP, sub auspiciul agențiilor de dezvoltare regională, de către autoritățile publice locale au fost dispuse acțiunile necesare de actualizare a documentației de deviz și de verificare de către entitățile atestate, conform prevederilor HG nr. 361/1996 cu privire la asigurarea calității construcțiilor.

La actualizarea bugetelor proiectelor s-a urmărit atingerea următoarelor obiective:

- actualizarea documentației de deviz în contextul referințelor normative pentru ajustarea costurilor la manopere și materiale conform prețurilor de referință ale primului trimestru al anului 2022;
- actualizarea documentației de deviz sub aspectul modificărilor cadrului normativ, ce reglementează cuantumul asigurărilor sociale și medicale de stat obligatorii, datorată, de angajatorii sectorului privat la fondul de salarizare și alte recompense pentru persoanele aflate în raporturi de serviciu în baza actului administrativ ori prin alte tipuri de contracte civile în vederea executării de lucrări sau prestării de servicii (de la 22,50 % la 24%);
- menținerea obiectivelor de intervenții financiare (indicatorii de produs) a fiecărui proiect fără modificări, în conformitate cu asumările specificate în cererile de finanțare, actualizate la aprobarea DUP;

- menținerea raportului de co-finanțare din mijloacele FNDRL și din contribuțiile proprii ale aplicanților în cadrul fiecărui proiect fără modificări, la proporțiile inițial specificate în cererile de finanțare;
- menținerea alocațiilor bugetare ale proiectelor pentru anul 2024 fără modificări, în conformitate cu Planului anual de finanțare aprobat.

În vederea asigurării acestui deziderat, pe parcursul perioadei de raportare, activitățile au fost desfășurate în conformitate cu Planul de implementarea a POR Sud pentru anii 2022-2024, precum și a Planului de activitate al Agenției de Dezvoltare Regională Sud pentru anul 2024.

În Documentul unic de program (DUP) 2022-2024, pentru Regiunea de Dezvoltare (RD) Sud, au fost incluse 18 proiecte, cu un cost total de 470.513.471,0 lei, astfel pentru implementarea acestora din sursele FNDRL fiind solicitată suma de 400.505.173,29 lei și contribuția financiară a beneficiarilor (APL) din RD Sud în sumă de 70.008.297,72 lei. Ulterior prin Deciziile CNCDDL au fost excluse 2 proiecte din DUP, motivul dublarea de fonduri privind implementarea și neinițierea lucrărilor de construcție.

1.5. Măsurile de intervenție privind realizarea POR Sud

În vederea atingerii obiectivelor POR Sud 2022-2024, prin Decizia CNCDDL nr. 05/22 din 28.02.2022 privind aprobarea actualizărilor costurilor proiectelor prioritare de dezvoltare regională incluse în Planul anual de finanțare pentru anul 2024 și conform Deciziei de redistribuire a mijloacelor Fondului național pentru dezvoltarea regională și locală pentru anul 2024, nr. 3/24 din 29.01.2024 cu privire la aprobarea Planului anual de Finanțare (PAF-2024), au fost aprobate spre finanțare 14 proiecte de dezvoltare regională, conform tabelului de mai jos:

Tabelul 1. Proiectele de dezvoltare regională incluse în DUP 2022 – 2024

Proiect		Denumirea programelor / proiectului	Indicatori de buget	Costul, lei		Aprobat Decizia CNCDDL
Cod	#			Conform Cererii de finanțare	Actualizat	
1	2	3	4	5	6	7
5004 „VIA -Valorificarea infrastructurii de afaceri”				26.025.190,00	28.876.770,00	
S 111016L	1	Racordarea la utilități a subzonei nr. 18 (Cahul) din cadrul Zonei Economice Libere „Bălți”	Costul total al proiectului	10.464.190,00	13.315.770,00	05/22 din 28.02.2022
			Solicitat FNDRL	9.400.760,60	11.962.541,56	
			Contribuția	1.063.432,40	1.353.228,44	
S 111027C	2	Servicii inovative ale Incubatorului de Afaceri Cimișlia pentru dezvoltarea noilor afaceri în regiune	Costul total al proiectului	15.561.000,00		25/23 din 23.10.2023
			Solicitat FNDRL	14.000.000,00		
			Contribuția	1.561.000,00		
7502 „RUDISP - Revitalizarea urbană și dezvoltarea infrastructurii spațiilor publice”				110.128.065,57	122.925.068,00	
S 223025C	1	Consolidarea revitalizării urbane prin dezvoltarea infrastructurii spațiilor publice în sectorul Căușenii Vechi din orașul Căușeni	Costul total al proiectului	8.011.955,57	20.808.958,00	3/24 din 29.01.2024
			Solicitat FNDRL	5.412.354,89	14.057.175,51	
			Contribuția	2.599.600,69	6.751.782,49	

Proiect		Denumirea programelor / proiectului	Indicatori de buget	Costul, lei		Aprobat Decizia CNCDR	
Cod	#			Conform Cererii de finanțare	Actualizat		
1	2	3	4	5	6	7	
S223002DR	2	Reabilitarea energetică a clădirii grădiniței de copii Nr. 4 din municipiul Cahul	Costul total al proiectului	19.994.790,00		25/23 din 23.10.2023	
			Solicitat FNDRL		17.995.310,00		
			Contribuția		1.999.480,00		
S223001DR	3	Valorificarea patrimoniului și revitalizarea centrului istoric Kizil	Costul total al proiectului	9.980.000,00		25/23 din 23.10.2023	
			Solicitat FNDRL		9.000.000,00		
			Contribuția		980.000,00		
S223003DR	4	Crearea complexului turistic „Valul lui Traian”	Costul total al proiectului	18.602.190,00		25/23 din 23.10.2023	
			Solicitat FNDRL		16.741.971,00		
			Contribuția		1.860.219,00		
S224002L	5	Finalizarea sistemului de iluminat public stradal pe tot teritoriul municipiului Cahul	Costul total al proiectului	53.539.130,00		25/23 din 23.10.2023	
			Solicitat FNDRL		46.579.040,00		
			Contribuția		6.960.090,00		
7503 „AAS - Aprovizionarea cu apă și sanitație”				325.758.406,46	326.475.715,55		
S 331034C	1	Extinderea sistemului de canalizare în orașul Cimișlia	Costul total al proiectului	31.002.940,00	37.911.290,00	05/22 din 28.02.2022	
			Solicitat FNDRL		27.500.000,00		33.627.807,08
			Contribuția		3.502.940,00		4.283.482,92
S 331002C	2	Modernizarea stației de epurare a apelor uzate din or. Căușeni, etapa II și construcția sistemului de canalizare în sectorul „Căușenii Vechi”	Costul total al proiectului	62.832.400,00	73.458.760,00	05/22 din 28.02.2022	
			Solicitat FNDRL		49.832.400,00		58.260.142,56
			Contribuția		13.000.000,00		15.198.617,44
S 331026C	3	Asigurarea bunei funcționalități a stației de epurare prin extinderea rețelelor de canalizare și regionalizarea serviciului	Costul total al proiectului	50.807.864,00	66.397.030,00	05/22 din 28.02.2022	
			Solicitat FNDRL		43.357.410,00		56.660.569,52
			Contribuția		7.450.454,00		9.736.460,48
S 331005L	4	Construcția apeductului magistral Sărata Nouă - Sărăteni cu conectarea a 14 localități	Costul total al proiectului	50.221.107,00	58.494.800,00	14/22 din 08.08.2022	
			Solicitat FNDRL		45.000.000,00		52.413.539,99
			Contribuția		5.221.107,00		6.081.260,01
S 331012C	5	Construcția apeductelor magistrale Iargara-Borogani, Iargara-Tigheci și a rețelelor de apeduct interioare în 4 localități	Costul total al proiectului	35.369.200,00	46.283.370,00	14/22 din 08.08.2022	
			Solicitat FNDRL		31.832.240,00		41.654.980,66
			Contribuția		3.536.960,00		4.628.389,34
S 331004L	6	Apeduct magistral Ștefan Vodă - Căușeni - Căinari	Costul total al proiectului	50.000.000,00	5.555.555,55	05/22 din 28.02.2022	
			Solicitat FNDRL		45.000.000,00		5.000.000,00
			Contribuția		5.000.000,00		555.555,55

Proiect		Denumirea programelor / proiectului	Indicatori de buget	Costul, lei		Aprobat Decizia CNCDR
Cod	#			Conform Cererii de finanțare	Actualizat	
1	2	3	4	5	6	7
S 331003C	7	Construcția apeductelor interioare în satele Tomai și Sărata- Răzeși, raionul Leova	Costul total al proiectului	32.480.020,00	38.374.910,00	14/22 din 08.08.2022
			Solicitat FNDRL	25.659.215,00	30.316.177,95	
			Contribuția	6.820.805,00	8.058.732,05	
S 331027L	8	Finalizarea stației de pompare a apelor reziduale pentru îmbunătățirea infrastructurii de canalizare în regiunea de Nord-Vest a orașului Cimișlia	Costul total al proiectului	7.000.000,00		1/24 din 29.01.2024
			Solicitat FNDRL		7.000.000,00	
			Contribuția		0,00	
S 331029L	9	Finalizarea construcției sistemului de evacuare și epurare a apelor uzate în s. Valea Perjei, r-nul Cimișlia	Costul total al proiectului	6.044.875,46		1/24 din 29.01.2024-
			Solicitat FNDRL		6.044.875,46	
			Contribuția		0,00	
16		Documentul Unic de Program (DUP) pentru anii 2022 - 2024	Costul total al proiectului	461.911.662,03	470.513.471,01	
			Suma solicitată din FNDRL	400.355.581,94	400.505.173,29	
			Contribuția beneficiarului	61.556.088,09	70.008.297,72	

Tabelul 2. Alocarea financiară din sursele FNDRL, anul 2022

Codul proiectului	Denumirea proiectului	Domeniul de intervenție	Deciziile CNCDRL, ANUL 2022		
			Aprobat	Redistribuire	Redistribuire
			nr. 03/22 din 01.02.2022	nr. 17/22 din 28.10.2022	Nr. 21/22 din 22.12.2022
S111016L	Racordarea la utilități a subzonei nr.18 (Cahul) din cadrul Zonei Economice Libere ”Bălți”	VIA	9.400.760,00	11.267.626,33	10.460.838,77
S223025C	Consolidarea revitalizării urbane prin dezvoltarea infrastructurii spațiilor publice în sectorul Căușenii Vechi din orașul Căușeni	RUDISP	5.412.354,89	-	-
S331012C	Construcția apeductelor magistrale Iargara- Borogani, Iargara-Tigheci și a rețelelor de apeduct interioare în localitățile Băiuș, Cociulia Nouă, Tigheci și Cuporani din raionul Leova	AAS	6.650.707,24	-	-
S331003C	Construcția apeductelor interioare în satele Tomai și Sărata-Răzeși, raionul Leova	AAS	5.556.007,00	-	-
S331005L	Construcția apeductului magistral Sărata Nouă - Sărăteni cu conectarea localităților Seliște, Cazangic, Beștemac, Troian, Troița, Vozniseni, Sărăteni, Orac, Ceadîr, Colibabovca și Cneazevca, raionul Leova	AAS	6.911.822,97	1.500.000,00	-
S331004L	Apeduct magistral Ștefan Vodă - Căușeni - Căinari	AAS	4.000.000,00	510.600,00	510.600,00
S331034C	Extinderea sistemului de canalizare în orașul Cimișlia	AAS	4.570.080,00	11.604.968,66	12.136.410,17
S331002C	Modernizarea stației de epurare a apelor uzate din or. Căușeni, etapa II și construcția sistemului de canalizare în sectorul „Căușenii Vechi”	AAS	6.500.000,00	6.500.000,00	1.744.901,62
S331026C	Asigurarea bunei funcționalități a stației de epurare prin extinderea rețelelor de canalizare și regionalizarea serviciului	AAS	5.500.000,00	5.500.000,00	664.373,20
S331005C	Modernizarea serviciului de alimentare cu apă potabilă în raionul Cahul prin extindere și regionalizare continuă	AAS	-	-	-
TOTAL buget FNDRL			54.501.732,10	25.278.226,33	25.517.123,76

Conform planului anual de finanțare, prin Decizia CNCDRL nr. 03/22 din 01.02.2022 pentru implementarea proiectelor incluse în DUP 2022 – 2024, pentru Regiunea de Dezvoltare Sud au fost alocate **54.501.732,10** lei din FNDRL și la finele anului 2022 au fost valorificate **25.517.123,76** lei din FNDRL, ceea ce constituie **46,82 %** față de bugetul alocat.

Tabelul 3. Alocarea financiară din sursele FNDRL, anul 2023

Codul proiectului	Denumirea proiectului	Domeniul de intervenție	Deciziile CNCDR, ANUL 2023					
			Aprobat	Redistribuire	Diminuare	Redistribuire	Redistribuire	Redistribuire
			Nr. 2/23 din 24.01.2023	Nr. 6/23 din 28.04.2023	Nr. 11/23 din 29.05.2023	Nr. 20 din 28.06.2023	Nr. 25/23 din 23.10.2023	Nr.30/23 din 18.12.2023
S111016L	Racordarea la utilități a subzonei nr.18 (Cahul) din cadrul Zonei Economice Libere "Bălți"	VIA	819.529,51	819.529,51	223.646,74	819.529,51	805.888,90	805.888,90
S111027C	Servicii inovative ale Incubatorului de Afaceri Cimișlia pentru dezvoltarea noilor afaceri în regiune	VIA	-	-	-	-	1,00	1,00
S223025C	Consolidarea revitalizării urbane prin dezvoltarea infrastructurii spațiilor publice în sectorul Căușeni Vechi din orașul Căușeni	RUDISP	-	-	-	-	0,00	0,00
S223002DR	Reabilitarea energetică a clădirii grădiniței de copii Nr. 4 din municipiul Cahul	RUDISP	-	-	-	-	1,00	1,00
S223001DR	Valorificarea patrimoniului și revitalizarea centrului istoric Kizil	RUDISP	-	-	-	-	1,00	1,00
S223003DR	Crearea complexului turistic, Valul lui Traian"	RUDISP	-	-	-	-	1,00	1,00
S224002L	Finalizarea sistemului de iluminat public	MITERUP	-	-	-	-	1,00	1,00

Codul proiectului	Denumirea proiectului	Domeniul de intervenție	Deciziile CNCDRL, ANUL 2023						
			Aprobat	Redistribuire	Diminuare	Redistribuire	Redistribuire	Redistribuire	
			Nr. 2/23 din 24.01.2023	Nr. 6/23 din 28.04.2023	Nr. 11/23 din 29.05.2023	Nr. 20 din 28.06.2023	Nr. 25/23 din 23.10.2023	Nr.30/23 din 18.12.2023	
	stradal pe tot teritoriul municipiului Cahul								
S331012C	Construcția apeductelor magistrale Iargara-Borogani, Iargara-Tigheci și a rețelelor de apeduct interioare în localitățile Băiuș, Cociulia Nouă, Tigheci și Cuporani din raionul Leova	AAS	1.500.000,00	1.500.000,00	1,00	1.000.000,00	4.513.640,61	4.518.224,26	
S331003C	Construcția apeductelor interioare în satele Tomai și Sărata-Răzeși, raionul Leova	AAS	500.000,00	500.000,00	1,00	1,00	1,00	1,00	
S331005L	Construcția apeductului magistral Sărata Nouă - Sărăteni cu conectarea localităților Seliște, Cazangic, Beștemac, Troian, Troița, Vozniseni, Sărăteni, Orac, Ceadâr, Colibabovca și Cneazevca, raionul Leova	AAS	1.500.000,0	1.500.000,0	1,0	750.000,00	750.000,00	2.667.676,75	
S331004L	Apeduct magistral Ștefan Vodă - Căușeni - Căinari	AAS	50.000,00	50.000,00	1,00	1,00	1,00	1,0	

Codul proiectului	Denumirea proiectului	Domeniul de intervenție	Deciziile CNCDDL, ANUL 2023					
			Aprobat	Redistribuire	Diminuare	Redistribuire	Redistribuire	Redistribuire
			Nr. 2/23 din 24.01.2023	Nr. 6/23 din 28.04.2023	Nr. 11/23 din 29.05.2023	Nr. 20 din 28.06.2023	Nr. 25/23 din 23.10.2023	Nr.30/23 din 18.12.2023
S331034C	Extinderea sistemului de canalizare în orașul Cimișlia	AAS	11.024.191,68	11.024.191,68	11.209.447,93	11.461.615,47	12.961.615,47	12.961.615,46
S331002C	Modernizarea stației de epurare a apelor uzate din or. Căușeni, etapa II și construcția sistemului de canalizare în sectorul „Căușenii Vechi”	AAS	11.300.000,00	11.300.000,00	11.284.533,74	12.484.533,74	20.384.533,74	22.653.488,14
S331026C	Asigurarea bunei funcționalități a stației de epurare prin extinderea rețelelor de canalizare și regionalizarea serviciului	AAS	12.000.000,00	12.000.000,00	11.986.745,61	17.989.080,73	24.789.080,73	25.011.565,16
S331005C	Modernizarea serviciului de alimentare cu apă potabilă în raionul Cahul prin extindere și regionalizare continuă	AAS	-	-	-	-	-	-
TOTAL buget FNDRL			38.693.721,19	38.693.721,19	34.704378,02	44.504.761,45	64.204.759,45	68.618.458,67

Conform planului anual de finanțare, prin Decizia CNCDDL nr. 0/23 din 24.02.2023 pentru implementarea proiectelor incluse în DUP 2022 – 2024, pentru Regiunea de Dezvoltare Sud au fost alocate 38.693.721,19 lei din FNDRL și la finele anului 2023 au fost valorificate 68.618.458,67 lei din FNDRL, ceea ce constituie **177,34 %** față de bugetul alocat.

Tabelul 4. Alocarea financiară din sursele FNDRL, anul 2024

Codul proiectului	Denumirea proiectului	Domeniul de intervenție	Deciziile CNCDR, ANUL 2024	
			Aprobat	Redistribuire
			Nr. 3/24 din 29.01.2024	Nr. 11/24 din 21.06.2024
S111027C	Servicii inovative ale Incubatorului de Afaceri Cimișlia pentru dezvoltarea noilor afaceri în regiune	VIA	1.000,00	300.000,00
S223025C	Consolidarea revitalizării urbane prin dezvoltarea infrastructurii spațiilor publice în sectorul Căușenii Vechi din orașul Căușeni	RUDISP	1.000,00	1.000,00
S223002DR	Reabilitarea energetică a clădirii grădiniței de copii Nr. 4 din municipiul Cahul	RUDISP	1.000.000,00	1.000.000,00
S223001DR	Valorificarea patrimoniului și revitalizarea centrului istoric Kizil	RUDISP	1.000,00	300.000,00
S223003DR	Crearea complexului turistic „Valul lui Traian”	RUDISP	1.000,00	300.000,00
S224002L	Finalizarea sistemului de iluminat public stradal pe tot teritoriul municipiului Cahul	MITERUP	1.000.000,00	1.000.000,00
S331012C	Construcția apeductelor magistrale Iargara- Borogani, Iargara-Tigheci și a rețelelor de apeduct interioare în localitățile Băiuș, Cociulia Nouă, Tigheci și Cuporani din raionul Leova	AAS	13.100.000,00	13.100.000,00
S331003C	Construcția apeductelor interioare în satele Tomai și Sărata- Răzeși, raionul Leova	AAS	500.000,00	500.000,00
S331005L	Construcția apeductului magistral Sărata Nouă-Sărăteni cu conectarea localităților Seliște, Cazangic, Beștemac, Troian, Troița, Vozniseni, Sărăteni, Orac, Ceadâr, Colibabovca și Cneazevca.	AAS	14.188.556,57	16.288.556,57
S331004L	Apeduct magistral Ștefan Vodă - Căușeni - Căinari	AAS	1.000,00	1.000,00
S331034C	Extinderea sistemului de canalizare în orașul Cimișlia	AAS	1.000.000,00	1.000.000,00
S331002C	Modernizarea stației de epurare a apelor uzate din or. Căușeni, etapa II și construcția sistemului de canalizare în sectorul „Căușenii Vechi”	AAS	15.000.000,00	17.003.000,00
S331026C	Asigurarea bunei funcționalități a stației de epurare prin extinderea rețelelor de canalizare și regionalizarea serviciului	AAS	12.900.000,00	12.900.000,00
TOTAL buget FNDRL			58.693.556,57	63.693.556,57

Conform PAF 2024, prin Decizia CNCDR nr. 3/24 din 29.01.2024 pentru implementarea proiectelor incluse în DUP 2022 – 2024, pentru RD Sud au fost alocate/redistribuite **63.693.556,57 lei** din FNDRL, fiind valorificate **55.693.470,85 lei** din FNDRL, ceea ce constituie **87,44%** față de bugetul alocate/redistribuite.

Ca urmare a implementării acestor proiecte, urmează a fi atinși pînă la finele anului 2024, o serie de indicatori de produs, potrivit cărora va fi posibil de apreciat nivelul de realizare a proiectelor și impactul acestora asupra RD Sud.

În domeniul valorificării infrastructurii de afaceri (VIA) se preconizează să fie realizați următorii indicatori:

- 2,4 km rețele electrice de tensiune înaltă;
- 1,41 km rețea de apeduct;
- 1,58 km rețea de canalizare;
- 0,87 km rețea de gaze naturale cu presiune medie;
- 1 hală de producere cu suprafața de 1191 m²;
- 0,39 ha de teren amenajat adiacent;
- conectarea halei de producere la utilități (apă, canalizare, gaz, energie electrică).

În domeniul revitalizării urbane și dezvoltarea infrastructurii spațiilor publice (RUDISP) se preconizează să fie realizați următorii indicatori:

- 9 terenuri de joacă amenajate;
- 4 blocuri locative amenajate;
- 1 stadion multifuncțional amenajat;
- 1 clădire cu performanță energetică sporită de 4934,7 m²;
- 995,2 m² de acoperiș renovat ;
- 440 m² de pereu renovat;
- 1180 m² de pavaj nou construit;
- 650 m² de bordură nou construit;
- 4520 m² de spații verzi renovat
- 4 poduri de piatră de Cosăuți peste râul Gealair cu specific de arhitectură medievală;
- 1220 m de pavaj pietonal;
- 1220 m de iluminat stradal;
- 1,6 ha de spațiu înverzit;
- 610 m de albia râului curățit și pavat;
- fântână germană reconstruită;
- clopotniță germană reconstruită;
- 1 parcare pentru automobile;
- 1 pistă pentru bicicliști delimitată;
- 1 zonă de recreere;
- 2 atracții turistice amenajate;
- 15 ha de terenuri amenajate;
- 0,47 m de drum construit/renovat/reabilitat;
- 10 ecosfere create;
- clopotniță germană reconstruită;
- 7 localități beneficiare;

În domeniul modernizarea infrastructurii tehnico-edilitare și rețelelor de utilități publice (MITERUP), se preconizează să fie realizați următorii indicatori:

- 87,6 km de rețele de cablu iluminare stradală modernizate;
- 765 piloni montați;

- 2397 de corpuri de iluminat LED instalate;

În domeniul aprovizionării cu apă și sanitație (AAS), se preconizează să fie realizați următorii indicatori:

- 162.23 km de rețele de apeduct;
- 49,80 km de rețele de canalizare;
- 8 stații de pompare a apelor uzate;
- 6 stații de pompare a apei potabile;
- 14 stații de dezinfectare a apei;
- 1 stație de epurare modernizată;
- 12 rezervoare de apă potabilă.

1.5. Perioada de implementare / raportare

Componenta de raportare, bazată pe activitățile realizate de ADR Sud pentru perioada de raportare, în vederea implementării obiectivelor strategice din POR Sud 2022-2024, a derivat cu următoarele rezultate:

- 1 ședință CRD Sud desfășurată cu aprobarea a 5 Decizii;
- 1 atelier de instruire pentru membrii CRD Sud cu privire la cadrul normativ și instituțional de implementare a politicii naționale de dezvoltare regională;
- 1 concurs organizat și desfășurat cu privire la actualizarea componenței Consiliului Regional pentru Dezvoltare Sud;
- Componența Consiliului Regional pentru Dezvoltare Sud de legislatura a IV-a actualizată;
- 1 Plan de acțiuni ADR Sud-UIP Cahul pentru implementarea PNDOPC elaborat;
- 3 cereri de finanțare elaborate și depuse în cadrul apelului pe listă de selectare a proiectelor de aprovizionare cu apă și sanitație cu finanțare din sursele FNDRL;
- 2 ședințe în cadrul grupului sectorial de lucru 22 Politica regională și coordonarea instrumentelor structurale;
- Contractarea (cu suportul GIZ) a serviciilor de definitivare a Studiului de specializare inteligentă a RDS;
- Cartografierea proiectelor implementate în RDS pe domeniile de intervenție aferente politicii naționale de dezvoltare regională și alte domenii sectoriale cu finanțare alta decât FNDRL;
- Consultanță oferită APL urbane din RDS cu privire la cadrul metodologic de evaluare și elaborare/actualizare a Programelor de revitalizare urbană;
- Colaborarea cu partenerii de dezvoltare Banca germană de dezvoltare KfW și Solidarity Fund PL în Moldova în scopul atragerii investițiilor în RDS;
- 168 Cereri de Finanțare aferente Programului Național „Satul European” examinate și avizate;
- Facilitarea participării APL în cadrul apelurilor de proiecte aferente Programelor de cooperare tranfrontalieră, transnațională și interregională finanțată de Uniune Europeană;
- 5417 beneficiari contactați telefonic în cadrul Programului Eco Voucher finanțat de UE aferent proiectului „Abordarea crizei energetice în RM”;
- Celebrarea „Ziua Europei 2024”;
- Promovarea RDS, ADR Sud, CRD Sud și a proiectelor implementate de Agenție în cadrul evenimentului „Ziua profesională a autonomiei locale și a lucrătorului din administrația publică locală”;
- Participarea și promovrea rezultatelor obținute în cadrul proiectului „Renașterea meșteșugurilor populare autentice - moștenire culturală comună ca punct focal pentru dezvoltarea economică și turistică durabilă” la Conferința finală de încheiere a Programului România-RM 2014-2020

- Participarea în cadrul ședinței comune a Comitetului de Monitorizare al proiectului MSPL și a Comitetului Director al Acțiunii finanțate de UE pentru implementarea măsurii de infrastructură în domeniul aprovizionării cu apă și canalizare și eficienței energetice în clădirile publice;
- Suport oferit APL I urbane în conceptualizarea a 3 proiecte cu finanțare externă;
- Suport oferit CR Cahul și CR Căușeni în conceptualizarea a 2 proiecte aferente Programului Interreg NEXT România-Republica Moldova 2021-2027 și identificarea partenerilor de proiect din România;
- 13 consultări oferite UIP Cahul cu privire la implementare Programului național de dezvoltare a orașelor-poli de creștere în RM 2021-2027;
- 4 proiecte inițiate lucrări de construcție;
- 9 decizii de atribuire pentru lucrări și servicii;
- 13 proceduri de achiziții publice organizate (7 finalizate cu încheierea contracte, 3 proceduri anulate, 1 proces de evaluare, 1 reevaluare, 1 în proces de contestații);
- 6 contract de prestări servicii semnat privind supravegherea tehnică;
- 4 contracte de antrepriză semnate;
- 31 vizite de monitorizare ale proiectelor din DUP 2022-2024;
- 52 ședințe de lucru cu privire la situația proiectelor din DUP 2022-2024;
- 1 act de predare-primire elaborat;
- 1 act de recepție la terminarea lucrărilor semnat;
- 1 raport final elaborat;
- 1 raport evaluat post implementare;
- 5 decizii ale GLAP de atribuire a lucrări;
- 3 decizie a GLAP de atribuire pentru SST;
- 1 decizie a GLAP privind anularea procedurii;
- 28 de oferte depuse pentru executarea lucrărilor la 6 proiecte de dezvoltare regională și revitalizare urbană;
- 7 de oferte depuse pentru prestare serviciilor de responsabil tehnic la 3 proiecte de dezvoltare regională și revitalizare urbană;
- 31,31 km de rețea de apeduct magistral montată;
- 15,66 km de rețea interioară de apeduct montată;
- 140 de bransamente la gospodării montate;
- 7,26 km de rețea de canalizare montată;
- Lucrări de construcție SPAU – 82,6 % (8 Stații de pompare din 2 proiecte de dezvoltare regională);
- Construcția 1 bloc de tratare biologică de 2500 m³/24h – 46,7 %;
- 31 activități de consolidare a capacităților pentru specialiștii ADR Sud, APL și actorii regionali;
- elaborarea a 2 rapoarte trimestriale privind realizarea Planului de Activitate al ADR Sud.

1.5. Dinamica RD Sud în context național

Potrivit programului regional, principala viziune strategică întru realizarea politicii de dezvoltare regională este **Sprijinirea creșterii competitivității și dezvoltării durabile a Regiunii de Dezvoltare Sud, ajustarea disparităților și creșterea calității vieții cetățenilor din Regiune.**

Astfel, la nivelul RD SUD au fost identificate trei obiective generale, care vor contribui la atingerea viziunii strategice:

- ***Creșterea competitivității și ocupării forței de muncă RD Sud;***

- **Sporirea coeziunii teritoriale și prevenirea excluziunii;**
- **Îmbunătățirea mecanismelor și instrumentelor de coordonare și implementare a politicii de dezvoltare regională.**

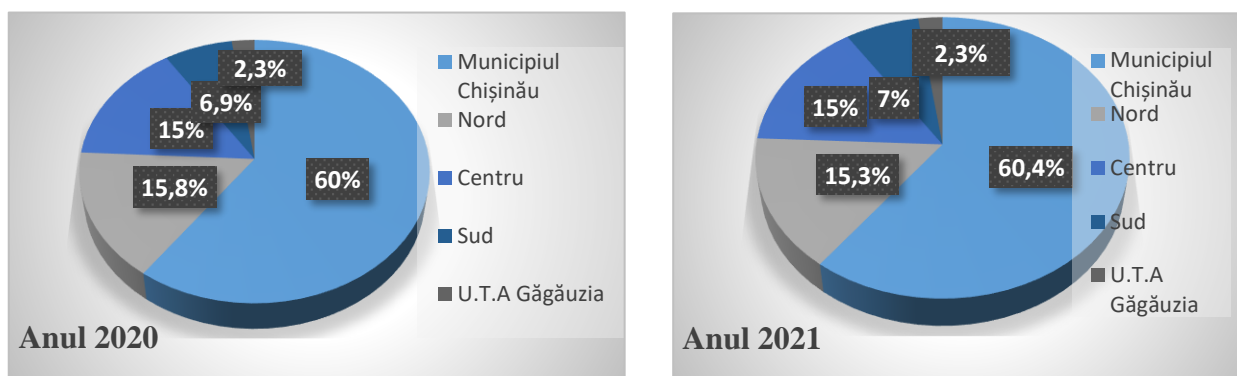
Realizarea obiectivelor menționate au drept scop, într-un final, atingerea următoarelor rezultate, până la finele anului 2024:

- Creșterea ponderii PIBR a RD Sud de la 7,0% până la 7,5 %;
- Creșterea ratei de ocupare a populației - minim 32%;
- Sporirea accesului populației la serviciile publice de apeduct din surse sigure de apă - minim 75%;
- Sporirea accesului populației la serviciile publice de canalizare - minim 15,0%;
- Sporirea accesul populației la sistemul de colectare a deșeurilor - minim 26%;
- Creșterea coeficientului de implementare a proiectelor incluse în DUP, în comparație cu ciclul precedent (2016-2020) de la 69,2% la minim 75%;
- Creșterea coeficientului de valorificare a resurselor planificate de la 63,3% la minimum 75%.

Evoluția PIB-ului regional a început a fi monitorizat începând cu anul 2014, anul pentru care BNS oferă informația ce ține de PIB dezagregată pe regiuni de dezvoltare. Conform metodologiei de calcul, valorile pentru indicatorul respectiv sunt furnizate cu o reținere de 2 ani.

În perioada analizată, Regiunea de Dezvoltare Sud a înregistrat o ușoară creștere a contribuției sale la PIB, de la 6,9% în 2020 la 7% în 2021. Această creștere, deși modestă, reflectă o îmbunătățire graduală a dinamicii economice în regiune. Deși Regiunea Sud continuă să fie printre cele mai puțin dezvoltate comparativ cu alte regiuni, această mică majorare sugerează că măsurile de dezvoltare implementate în ultimii ani încep să dea roade. Creșterea indică o tendință pozitivă și oferă speranța unei îmbunătățiri continue în viitor, cu condiția menținerii și amplificării investițiilor și a proiectelor economice în regiune.

Figura nr.1. Compararea contribuției regiunilor la formarea PIB în 2020 și 2021

Conform datelor furnizate de Biroul Național de Statistică (BNS), Regiunea de Dezvoltare Sud prezintă o dinamică economică mai slabă în comparație cu celelalte regiuni de dezvoltare. În ceea ce privește dimensiunea PIB-ului, RD Sud se situează pe locul al treilea dintre regiunile de dezvoltare (excluzând Municipiul Chișinău), contribuind cu 7% la formarea PIB-ului național.

Totuși, în ultimii ani s-a observat o discrepanță semnificativă între capitală și celelalte regiuni în ceea ce privește distribuția PIB-ului. Această situație se explică prin faptul că procesul de creștere economică se concentrează predominant în Municipiul Chișinău, care rămâne principalul centru economic al țării. În anul 2021, Municipiul Chișinău a înregistrat o pondere de 60,4% în formarea PIB-ului național. Această concentrare a activității economice în capitală subliniază provocările cu care se confruntă regiunile

periferice, care nu beneficiază de aceleași oportunități de dezvoltare. Pentru a reduce aceste disparități, sunt necesare politici mai echilibrate și investiții strategice în regiunile mai puțin dezvoltate, care ar putea stimula creșterea economică uniformă și integrarea economică regională.

Regiunea de Dezvoltare Sud se confruntă cu provocări semnificative în domeniul ocupării forței de muncă. În anul 2022, rata de ocupare a populației a fost de 42%, o valoare care se situează sub media națională de 45%. Aceasta reprezintă o creștere modestă de 1,5 puncte procentuale comparativ cu anul 2020, când rata de ocupare era de 40,5%.

Comparativ cu alte regiuni de dezvoltare, Regiunea Sud se află sub media națională, ceea ce sugerează că piața muncii din această regiune se confruntă cu dificultăți mai mari în integrarea și menținerea forței de muncă. În contextul infrastructurii tehnico-edilitare, regiunea a înregistrat ritmuri de creștere mai lente, ceea ce poate influența negativ oportunitățile de muncă și dezvoltarea economică.

În anul 2022, Regiunea de Dezvoltare Sud a continuat să facă progrese în domeniul infrastructurii edilitare, dar a rămas în continuare sub media națională în mai multe aspecte cheie. Datele disponibile pentru anul 2022 arată următoarele:

Rata de conectare a populației la sistemul public de alimentare cu apă: 62%. Deși a existat o îmbunătățire față de anii anteriori, această rată rămâne sub media națională de 74%. Proiectele recente de infrastructură au contribuit la creșterea accesului, dar provocările persistă, în special în zonele rurale.

Rata de conectare a populației la servicii de canalizare: 27%. Aceasta reprezintă o creștere față de anii anteriori, dar este în continuare sub nivelul național de 36%. Investițiile în extinderea rețelelor de canalizare sunt în curs de desfășurare, dar ritmul de progres este lent.

Rata de acoperire a localităților cu servicii de salubritate: 20%. Deși există progrese, acest indicator rămâne semnificativ sub media națională de 25%. Serviciile de salubritate sunt insuficiente în multe localități, ceea ce afectează calitatea vieții și sănătatea publică.

Este important de menționat că există diferențe considerabile între infrastructura din zonele urbane și cele rurale. Zonele urbane beneficiază de o infrastructură mai bine dezvoltată și acces mai bun la servicii, în timp ce zonele rurale continuă să se confrunte cu deficiențe semnificative. Aceste disparități contribuie la inegalitățile economice și la dificultățile întâmpinate de populația rurală.

Totodată, Regiunea de Dezvoltare Sud a înregistrat progrese în domeniul infrastructurii edilitare, dar rămâne în urma mediei naționale în mai multe aspecte importante. Pentru a aborda aceste provocări și a îmbunătăți condițiile de trai, este esențial să se continue investițiile în infrastructură și să se implementeze proiecte care vizează atât extinderea serviciilor existente, cât și îmbunătățirea celor noi.

În continuare, ne propunem să analizăm în detaliu activitățile realizate în perioada ianuarie – iunie 2024 la nivel de fiecare obiectiv, în următoarele capitole.

II. Obiectivele programului

Întru realizarea viziunii strategice de dezvoltare regională, la nivelul RD Sud au fost identificate trei obiective generale în corespundere cu direcțiile strategice stabilite în SNDR 2022-2028, adaptate la necesitățile și specificul regiunii.

Tabelul nr. 5.

Prezentarea schematică a viziunii și obiectivelor strategice stabilite la nivelul RD Sud

Viziunea strategică		
Sprijinirea creșterii competitivității și dezvoltării durabile a Regiunii de Dezvoltare Sud, ajustarea disparităților și creșterea calității vieții cetățenilor		
Obiectiv General 1 Creșterea competitivității și ocupării forței de muncă a Regiunii de Dezvoltare Sud	Obiectiv General 2 Sporirea coeziunii teritoriale și prevenirea excluziunii	Obiectiv General 3 Îmbunătățirea mecanismelor și instrumentelor de implementare a politicii de dezvoltare regională
Direcții prioritare 1.1. Consolidarea rolului și funcțiilor orașelor în sporirea competitivității regiunii 1.2. Îmbunătățirea mediului antreprenorial în regiune 1.3. Identificarea și promovarea specializării inteligente în regiune 1.4. Cooperarea regională și transfrontalieră	Direcții prioritare 2.1. Îmbunătățirea infrastructurii tehnico-edilitare de bază din regiune 2.2. Dezvoltarea infrastructurii de suport pentru afaceri 2.3. Sprijinirea procesului de adaptare a regiunii la schimbările climatice, prevenirea riscurilor și reziliența în fața dezastrelor	Direcții prioritare 3.1. Eficientizarea operațională a procesului de implementare a politicii de dezvoltare regională 3.2. Consolidarea mecanismului de finanțare a proiectelor de dezvoltare regională 3.3. Dezvoltarea capacităților actorilor regionali în domeniile relevante politicii de dezvoltare regională

Obiectiv General 1: Creșterea competitivității și ocupării forței de muncă a RD Sud

Conform prevederilor POR Sud 2022-2024, creșterea competitivității și ocuparea forței de muncă rămân priorități esențiale pentru dezvoltarea socio-economică a Regiunii de Dezvoltare Sud. Strategia vizează stimularea dezvoltării orașelor ca centre de creștere a competitivității regionale și generarea de noi locuri de muncă.

În anul 2022, Regiunea de Dezvoltare Sud avea un total de 3.400 agenți economici, în creștere față de 3.220 în anul 2021. Astfel, acesta se reflectă în felul următor:

- ✓ Microîntreprinderi: 80,50 % din totalul agenților economici, în scădere ușoară față de anul anterior.
- ✓ IMM-uri (Întreprinderi Mici și Mijlocii): 18% din totalul agenților economici, cu o ușoară creștere comparativ cu 17,95% în anul 2021.
- ✓ Întreprinderi mici: 1,50% din totalul agenților economici, o creștere față de 0,99 % în anul precedent.

În ceea ce privește contribuția IMM-urilor la ocuparea forței de muncă, acestea au reprezentat 6,50% din totalul locurilor de muncă create în regiune, o ușoară îmbunătățire față de 6,09% în anul 2021. Deși există o creștere, ponderea IMM-urilor în ocuparea forței de muncă rămâne limitată.

Densitatea IMM-urilor în Regiunea Sud a fost de 6,00 IMM/1000 locuitori în anul 2022, o ușoară scădere față de 5,85 IMM/1000 locuitori în anul 2020. Regiunea se poziționează în continuare pe locul 6 în clasamentul național, sub media națională. Această scădere reflectă o stagnare în dezvoltarea sectorului IMM-urilor, care continuă să aibă un impact limitat asupra competitivității economice regionale.

Regiunea continuă să aibă un grad redus de cultură antreprenorială, ceea ce afectează negativ dezvoltarea IMM-urilor și, implicit, competitivitatea economică. Este necesar să se investească în programe de educație antreprenorială și să se sprijine inițiativele de dezvoltare a afacerilor mici și mijlocii.

Creșterea competitivității va necesita investiții suplimentare în infrastructură și în proiecte care să sprijine dezvoltarea IMM-urilor. Crearea de parcuri industriale și zone economice speciale ar putea stimula activitatea antreprenorială și ar putea atrage noi investitori.

Implementarea unor politici regionale care să încurajeze antreprenoriatul și să faciliteze accesul IMM-urilor la finanțare și suport tehnic este crucială pentru îmbunătățirea competitivității. Pentru a îmbunătăți situația, sunt necesare măsuri suplimentare în educația antreprenorială, investiții în infrastructură și politici de suport pentru IMM-uri.

2.5. Consolidarea rolului și funcțiilor orașelor în sporirea competitivității regiunii

În vederea realizării acestei direcții prioritare, au fost planificate pentru a fi implementate un set de acțiuni care vor fi concentrate pe următoarele măsuri:

Dezvoltarea orașelor-poli de creștere din RD Sud

Măsura respectivă are ca scop sprijinirea dezvoltării municipiului Cahul ca pol de creștere regională, susținând, astfel și dezvoltarea zonelor rurale proxime acestui municipiu.

În acest sens, în perioada de referință au fost parcurși următorii pași:

1. Responsabilii din cadrul ADR Sud au organizat 4 ședințe de lucru cu primăria Cahul cu privire la elaborarea Planului de acțiuni ADR-UIP Cahul pentru implementarea PNDOPC, Etapa I, 2024;
2. Planul de acțiuni ADR Sud-UIP Cahul pentru implementarea PNDOPC, Etapa I, 2024 a fost aprobat în perioada trimestrului I anul 2024;
3. Au fost oferite 2 consultări UIP Cahul cu privire la accesarea fondurilor disponibile.

Tabelul 6

<i>Proiecte în domeniul MITERUP incluse în PAF din FNDRL pentru anul 2024, MDL</i>				
Denumirea proiectului	Costul proiectului			
	Estimat, conform CF	solicitat din FNDRL	Contribuția beneficiarului	Contractat
1	2	3	4	5
Finalizarea sistemului de iluminat public stradal pe tot teritoriul municipiului Cahul	53.539.130,00	46.579.040,00	6.960.090,00	-
TOTAL	53.539.130,00	46.579.040,00	6.960.090,00	-

Titlul proiectului: „Finalizarea sistemului de iluminat public stradal pe tot teritoriul municipiului Cahul”.

Domeniul de intervenție: Dezvoltare urbană, revitalizare economică și socială a orașelor

Măsura: 2.4 Modernizarea infrastructurii tehnico-edilitare și rețelelor de utilități public (MITERUP)

Obiectivul general: Extinderea și modernizarea rețelei de iluminat stradal în rețea inteligentă integră pe întreg teritoriu al municipiului Cahul.

Suma Cererii de finanțare (Decizia CNCDR nr. 25/23 din 23.10.2023): 53.539.130,00 MDL, inclusiv:

- FNDRL – 46.579.040,00 MDL (87,0 %)
- Contribuția Primăriei municipiului Cahul – 6.960.090,00 MDL (13,0 %)

Suma conform Contractelor de antrepriză/servicii: MDL, inclusiv:

- ¹ FNDRL – MDL (%)
- ² Contribuția Primăriei municipiului Cahul – MDL (%)

Sursa de finanțare, MDL:

Anul	FNDRL					
	Aprobat	% ¹	Redistribuit	% ¹	Executat	%
1	2	3	4	5	6	7=6/4
2023	0,0	0,00	1,0	-	-	-
2024 ³	1.000.000,00	2,15	-	-	-	- ³
Total	1.000.000,00	2,15				-¹

Anul	Contribuție				SOLD	
	Transferat	% ²	Executat	% ²	Transferat	Executat
1	2	3	4	5	6	
2023	4.500.000,00	64,65	-	-	4.500.000,00	-
2024	-	-	-	-		
Total	4.500.000,00	64,65	-	-	4.500.000,00	

Achiziții lucrări:

- 17.11.2023** Semnarea CONTRACTULUI de FINANȚARE nr. 13/S224002L
- 24.11.2023** Publicarea anunțului de intenție.
- 16.01.2024** Publicarea anunțului de participare.
- 22.01.2024** Contestație depusă pe Documentația de atribuire.
- 15.02.2024** Decizia ANSC nr. 03D-82-24 cu privire la contestația admisă și măsuri de remediere.
- 27.02.2024** Decizia GLAP nr. 04/24 privind anularea procedurii argumentare, modificarea documentației de atribuire
- 04.03.2024** Publicarea anunțului de participare REPETAT.
- 14.03.2024** Contestație depusă pe Documentația de atribuire.
- 20.03.2024** Decizia ANSC nr. 03D-153-24 cu privire la respingerea ca tardivă a contestației.
- 25.03.2024** Deschiderea ofertelor. Au fost depuse 6 oferte.

Achiziții supraveghere tehnică:

- 17.01.2024** Publicarea anunțului de participare.
- 24.01.2024** Deschiderea ofertelor. Au fost depuse 1 ofertă.
- 13.02.2024** Decizia GLAP nr. 01/24 privind anularea procedurii cu argumentarea: Niciunul dintre ofertanți nu a întrunit condițiile de calificare prevăzute în documentație de atribuire, art. 71 alin. (1) lit. c)

- 21.02.2024** Publicarea anunțului de participare REPETAT.
- 05.03.2024** Deschiderea ofertelor. Au fost depuse 3 oferte.
- 29.04.2024** Decizia GLAP nr. 10/24 privind atribuirea Contractului de prestarea serviciilor de supraveghere tehnică SRL „Favor Proiect”, în valoare de 443.999,99 lei, ceea ce constituie 0,8433178 % din suma estimată a lucrărilor fără TVA.
- 14.05.2024** Semnat Contractului de prestarea serviciilor de supraveghere tehnică SRL „Favor Proiect”.

Structura bugetară pe sursele de finanțare, MDL:

Acțiunea	Sursa	Valoarea	Executat		%
			A – 2024	A – 2025	
1	2	3	4	5	6
LCM	FNDRL	0,00	-	-	-
	APL I Cahul	0,00	-	-	-
RT (0,8433178 %)	FNDRL	443.999,99	-	-	-
Panou informativ	FNDRL	0,00	-	-	-
TOTAL cheltuieli		443.999,99	-	-	-

Data începerii lucrărilor și Termen de finalizare:

Indicatori de rezultat:

- Cca 10 000 de locuitori a zonelor neiluminate;
- Cca 40 000 persoane locuitorii municipiului Cahul;
- Vizitatorii care se deplasează în scop turistic;
- Șoferii din municipiul Cahul și localități învecinate, bicicliștii și pietoni.

Indicatori de produs:

- 87,6 km de rețele de cablu iluminare stradală modernizate;
- 765 piloni montați;
- 2397 de corpuri de iluminat LED instalate.

Rezultat atins (A-2023):

- 2 ședințe de lucru organizate;
- la data de 17 noiembrie 2023 a fost semnat Contractul de finanțare a proiectului;
- la data de 22 noiembrie 2023 a fost transferat pe contul Agenției suma de 4.500.000,00 lei, astfel a fost atins pragul de 64,65 % din suma contribuției asumate de către beneficiar;
- la data de 21.11.2023 a fost publicat anunțul de intenție;
- urmează pregătirea documentației de licitație pentru achiziționarea lucrărilor de construcție și a serviciilor de supraveghere tehnică, inclusiv publicarea anunțului de participare.

Rezultat atins (A-2024):

- 4 ședințe de lucru organizate;
- 3 proceduri de achiziție publice organizate (*lucrări de construcții și servicii de supraveghere tehnică*) și anulate;
- 1 Contract de prestarea serviciilor de supraveghere tehnică semnat;
- a fost continuat procesul de evaluarea atât a ofertelor depuse pentru executarea lucrărilor cât și a serviciilor;

Revitalizarea economică și socială a orașelor mici din RD Sud și dezvoltarea infrastructurii spațiilor publice

Intervențiile pentru măsura respectivă sunt orientate pe procesul de revitalizare urbană a orașelor din regiunea Sud, având la bază programele de revitalizare urbană, specificând soluții de amenajare a zonelor urbane în funcție de necesitățile orașelor.

În perioada vizată au fost remise 4 scrisori în adresa APL I Cahul, Cimișlia, Leova, Ștefan Vodă cu privire la actualizarea componenței Comitetului de coordonare aferent implementării PRU.

Totodată, au fost remise 3 scrisori în adresa APL I Basarabeasca, Cantemir, Taraclia cu privire la posibilitatea de elaborare a PRU cu suportul tehnic al ADR Sud. Subsidiar, au fost organizate și desfășurate 2 ședințe de lucru cu privire la evaluarea și actualizarea PRU Căușeni și au fost oferite 2 consultări aferente.

Complementar, în contextul participării ADR Sud la ședința privind prezentarea activităților SFPL planificate pentru 2024 și precăutarea posibilităților de colaborare, a fost remisă o notificare către primarii orașelor din RD Sud ce dețin Programe de revitalizare urbană valide cu privire la posibilitatea de accesare a fondurilor oferite de către SFPL în RM în cadrul viitorului apel de proiecte.

Subsidiar, a fost oferită consultanță primăriilor orașelor eligibile din RD Sud cu privire la eligibilitatea proiectelor aferente PRU valide, ce dețin documentație tehnică.

De asemenea, potrivit Planului de implementare a POR Sud pentru anul 2024 și Deciziei nr. 3/24 din 29.01.2024 cu privire la modificarea planului anual de finanțare din mijloacele Fondului național pentru dezvoltarea regională și locală pentru anul 2024, în cadrul acestei direcții prioritare au fost aprobate 5 proiecte în domeniul Revitalizării Urbane. În acest context, costurile estimative actualizate au fost supuse aprobării în cadrul ședinței CNCDDL.

Tabelul nr.7.

<i>Proiecte în domeniul RUDISP incluse în PAF din FNDRL pentru anul 2024, MDL</i>				
Denumirea proiectului	Costul proiectului			
	Estimat, conform CF	solicitat din FNDRL	Contribuția beneficiarului	Contractat
1	2	3	4	5
Consolidarea revitalizării urbane prin dezvoltarea infrastructurii spațiilor publice în sectorul Căușeni Vechi din orașul Căușeni.	20.808.958,00	18.209.357,32	2.599.600,68	-
Reabilitarea energetică a clădirii grădiniței de copii Nr.4 din municipiul Cahul.	19.994.790,00	17.995.310,00	1.999.480,00	12.364.103,03
Valorificarea patrimoniului și revitalizarea centrului istoric Kizil.	9.980.000,00	9.000.000,00	980.000,00	8.814.400,66
Crearea complexului turistic „Valul lui Traian”.	18.602.190,00	16.741.971,00	1.860.219,00	15.633.457,25
TOTAL	69.385.938,00	61.946.638,32	7.439.299,68	36.811.960,94

Titlul proiectului: „Consolidarea revitalizării urbane prin dezvoltarea infrastructurii spațiilor publice în sectorul Căușenii Vechi din orașul Căușeni”.

Domeniul de intervenție: Revitalizare urbană și dezvoltarea infrastructurii spațiilor publice (RUDISP)

Obiectivul general: Sporirea atractivității zonei de revitalizare Căușenii Vechi din orașul Căușeni prin îmbunătățirea situației socio-economice a sectorului, generarea locurilor de muncă și stimularea dezvoltării zonelor adiacente

Suma conform Cererii de finanțare: 8.011.955,57 MDL, inclusiv:

- FNDRL – 5.412.354,89 MDL (67,5530 %)
- Contribuția Primăriei orașului Căușeni – 2.599.600,69 MDL (32,4470 %)

Suma Cererii de finanțare (Decizia CNCDR nr. 3/24 din 29.01.2024): 20.808.958,00 MDL, inclusiv:

- ¹ FNDRL – 18.209.357,32 (87,51 %)
- ² Contribuția Primăriei orașului Căușeni – 2.599.600,68 MDL (12,49 %)

Sursa de finanțare, MDL:

Anul	FNDRL					
	Aprobat	% ¹	Redistribuit	% ¹	Executat	%
1	2	3	4	5	6	7=6/4
2022	5.412.354,89	38,50	-	-	-	-
2024	1.000,00	0,01	-	-	-	-

Anul	Contribuție				SOLD	
	Transferat	% ²	Executat	% ²	Transferat	Executat
1	2	3	4	5	6	
2022	-	-	-	-	-	-
2023	-	-	-	-	-	-
2024	1.500.000,00	57,70	-	-	1.500.000,00	-
Total	1.500.000,00	57,70	-	-	1.500.000,00	

Achiziții lucrări:

14.02.2022 Publicarea anunțului de intenție

16.02.2024 Semnarea CONTRACTULUI de FINANȚARE nr. 5/S223025C

Structura bugetară pe sursele de finanțare, MDL:

Acțiunea	Sursa	Valoarea	Executat		%
			A – 2023	A – 2024	
1	2	3	4	5	6
LCM	FNDRL	0,00	-	-	-
	APL I Căușeni	0,00	-	-	-
RT	FNDRL	0,00	-	-	-
Panou informativ	FNDRL	0,00	-	-	-
TOTAL cheltuieli		0,00	-	-	-

Data începerii lucrărilor și Termen de finalizare:

Indicatori de rezultat:

- 1 localitate beneficiară de revitalizare urbană

Indicatori de produs:

- Renovarea acoperișului și a fațadelor gimnaziului „Dimitrie Cantemir”, a grădiniței de copii nr. 6 „Lia Ciocârlia” și a căminului cultural Căușenii Vechi;
- Amenajarea a 9 terenuri de joacă a copiilor și de recreere a maturilor în terenurile aferente grădiniței de copii și a patru blocuri locative din Căușeni;
- Amenajarea stadionului multifuncțional din zona Căușenii Vechi.

Rezultat atins (A-2024, Q - I):

- 3 ședințe de lucru organizate;
- După semnarea Contractului de finanțare au inițiate procesul de pregătire pentru achiziție publică;
- La data de 06.03.2024 a fost transferat pe contul Agenției suma de 1.500.000,00 lei din contribuția asumată de către beneficiar, ceea ce ar constitui 57,70 % din suma contribuției totale;
- La data de 28.03.2024 a fost organizată o ședință de lucru unde au fost aduse la cunoștință actele care vor fi puse în procedura de achiziție publică și ca urmare s-a decis ca această procedură să fie achiziționată pe loturi, acestea fiind 4 loturi:
  - 1 lot pentru reparația acoperișului Gimnaziului „Dimitrie Cantemir”;
  - 2 lot pentru reparația acoperișului și termoizolare Grădiniței de copii nr. 6 „Lia-Ciocârlia”;
  - 3 lot pentru amenajarea terenurilor de joacă în zonele de revitalizare urbană;
  - 4 lot pentru construcția terenului sportiv multifuncțional în sectorul „Căușenii Vechi”.
- 1 procedură de AP prin LP pentru lucrări în 4 loturi - 25.04 - 07.05.2024

Titlul proiectului: „Reabilitarea energetică a clădirii grădiniței de copii Nr. 4 din municipiul Cahul”.

Domeniul de intervenție: Dezvoltare urbană, revitalizare economică și socială a orașelor

Măsura: 2.3 Dezvoltare urbană, revitalizare economică și socială a orașelor (RUDISP)

Obiectivul general: Creșterea eficienței energetice a clădirii publice de educație timpurie – Grădinița Nr.4 „Zâmbetul” prin realizarea lucrărilor de reconstrucție.

Suma Cererii de finanțare (Decizia CNCDR nr. 25/23 din 23.10.2023): 19.994.790,00 MDL, inclusiv:

- FNDRL – 17.995.310,00 MDL (90,0 %)
- Contribuția Primăriei municipiului Cahul – 1.999.480,00 MDL (10,0 %)

Suma conform Contractelor de antrepriză/servicii: 12.408.196,71 MDL, inclusiv:

- ¹ FNDRL – 11.167.377,04 MDL (90,0%)
- ² Contribuția Primăriei municipiului Cahul – 1.240.819,67 MDL (10,0 %)

Sursa de finanțare, MDL:

Anul	FNDRL					
	Aprobat	% ¹	Redistribuit	% ¹	Executat	% ²
1	2	3	4	5	6	7=6/4
2023	0,0	0,00	1,0	-	-	-
2024	1.000.000,00	9,05	-	-	-	-

Anul	Contribuție				SOLD	
	Transferat ²	% ²	Executat ³	% ³	Transferat	Executat
1	2	3	4	5	6	
2023	1.999.480,00	100,00	-	-	1.999.480,00	-
2024						

Total	1.999.480,00	100,00	-	-	1.999.480,00
--------------	---------------------	---------------	---	---	---------------------

Achiziții lucrări:

- 17.11.2023** Semnarea CONTRACTULUI de FINANȚARE nr. 10/S223002DR
- 21.11.2023** Publicarea anunțului de intenție (BAP nr. 92).
- 09.02.2024** Publicarea anunțului de participare.
- 05.03.2024** Termenul limită de depunere a ofertelor – 9 oferte.
- 03.06.2024** Semnarea festivă a Contractului de antrepriză nr. 10/L/24 – asocierea SRL „Arta Zidarului” (lider) și SRL „Piramidgrup”, inclusiv TVA, termen de execuție 10 luni

Achiziții supraveghere tehnică:

- 13.02.2024** Publicarea anunțului de participare (repetat).
- 10.05.2024** Contractat nr. 03/S/24 privind contractarea directă în valoare de 120.000,00 lei, constituind 0,7416 % din suma estimată a lucrărilor fără TVA.

Structura bugetară pe sursele de finanțare, MDL:

<i>Acțiunea</i>	<i>Sursa</i>	<i>Valoarea</i>	<i>Executat</i>		<i>%</i>
			<i>A – 2024</i>	<i>A – 2025</i>	
1	2	3	4	5	6
LCM	FNDRL	11.041.757,04	-	-	-
	APL I Cahul	1.240.819,67	-	-	-
RT (0,7416 % fără TVA)	FNDRL	120.000,00	-	-	-
Panou informativ	FNDRL	5.620,00	-	-	-
TOTAL cheltuieli		12.408.196,71	-	-	-

Data începerii lucrărilor și Termen de finalizare:

Ordinul de începere a lucrărilor cu nr. 29 din 12.06.2024 a fost transmis către OE cu începere a lucrărilor cu data de 17.06.2024, deci execuția va fi finalizată până la data de 17.04.2025

Indicatori de rezultat:

- Condiții optime de învățare create pentru cca 200 de copii din cadrul Grădiniței nr. 4 „Zâmbetul”;
- Condiții de muncă favorabile create pentru cca 37 angajați care își desfășoară activitatea în cadrul instituției;
- Încredere sporită în instituție din partea a cca 350 de părinți;
- Nr. de copii ce vor frecventa grădinița crescut cu minim 10%;
- Pierderi de căldură și a consumurilor energetice reduse cu 30%;
- Emisii poluante reduse cu 30%.

Indicatori de produs:

- 1 clădire cu performanță energetică sporită de 4934,7 m²;
- 995,2 m² de acoperiș renovat;
- 440 m² de pereu renovat;
- 1180 m² de pavaj nou construit;
- 650 m² de bordură nou construită;
- 4520 m² de spații verzi renovate.

Rezultat atins (A-2023):

- 1 ședință de lucru organizate;

- la data de 17 noiembrie 2023 a fost semnat Contractul de finanțare a proiectului;
- la data de 23 noiembrie 2023 a fost transferat pe contul Agenției suma de 1.999.980,00 lei, astfel a fost atins pragul de 100 % din suma contribuției asumate de către beneficiar;
- la data de 17.11.2023 a fost publicat anunțul de intenție;
- urmează pregătirea documentației de licitație pentru achiziționarea lucrărilor de construcție și a serviciilor de supraveghere tehnică, inclusiv publicarea anunțului de participare.

Rezultat atins (A-2024, Q-I):

- 1 procedură de achiziție a lucrărilor de construcție organizată;
- 2 proceduri de achiziție a serviciilor de supraveghere tehnică, din care 1 repetată;
- 1 Contract de antrepriză semnat la 03 iunie 2024;
- 1 contract pentru supravegherea tehnică semnat la 10.05.2024.
- începerea lucrărilor de construcție din 17.06.2024 prin ordinul nr 29 din 12.06.2024;
- 1 ședință de lucru la șantierul de construcție.

Titlul proiectului: „Valorificarea patrimoniului și revitalizarea centrului istoric Kizil”.

Domeniul de intervenție: Dezvoltare urbană, revitalizare economică și socială a orașelor

Măsura: 2.3 Dezvoltare urbană, revitalizare economică și socială a orașelor (RUDISP)

Obiectivul general: Creșterea calității vieții locuitorilor, prin dezvoltarea economică și valorificarea patrimoniului cultural-istoric, incluziune socială și îmbunătățirea infrastructurii tehnic-edilitare.

Suma Cererii de finanțare (Decizia CNCDR nr. 25/23 din 23.10.2023): 9.980.000,00 MDL, inclusiv:

- FNDRL – 9.000.000,00 MDL (90,0 %)
- Contribuția Primăriei orașului Ștefan Vodă – 980.000,00 MDL (10,0 %)

Suma conform Contractelor de antrepriză/servicii: 8.814.400,66 MDL, inclusiv:

- ¹ FNDRL – 7.932.960,59 MDL (90,0 %)
- ² Contribuția Primăriei orașului Ștefan Vodă – 881.440,07 MDL (10,0 %)

Sursa de finanțare, MDL:

Anul	FNDRL					
	Aprobat	% ¹	Redistribuit	% ¹	Executat	%
1	2	3	4	5	6	7=6/4
2023	0,0	0,00	1,0	-	-	-
2024	1.000,00	-	300.000,00	3,44	292.391,82	97,46
Total	1.000,00	-	-	-	292.391,82	97,46

Anul	Contribuție				SOLD	
	Transferat	% ²	Executat	% ²	Transferat	Executat
1	2	3	4	5	6	
2023	490.000,00	50,00	-	-	490.000,00	223.729,29
2024	-	-	223.729,29	45,66		
Total	490.000,00	50,00	223.729,29	45,66	266.270,71	

Achiziții lucrări:

- 24.11.2023** Publicarea anunțului de intenție.
- 05.12.2023** Semnarea CONTRACTULUI de FINANȚARE nr. 11/S223001DR
- 13.02.2023** Publicarea anunțului de participare.

- 05.03.2024** Deschiderea ofertelor. Au fost depuse 2 oferte
01.04.2024 Decizia GLAP nr. 07/24 cu privire la atribuirea contractului către ofertant Î.I. Pădureț Alexandru cu oferta de 8.730.852,00 lei inclusiv TVA, cu perioada de execuție de 6 luni calendaristice.
14.05.2024 Semnarea Contractului de Antrepriză cu Î.I. „Padureț Alexandru”.

Achiziții supraveghere tehnică:

- 14.02.2024** Publicarea anunțului de participare
22.02.2024 Deschiderea ofertelor. Au fost depusă 1 ofertă
05.03.2024 Decizia GLA nr. 06/24 cu privire la anularea procedurii.
14.05.2024 Semnarea Contractului Supraveghere Tehnică cu Î.I. „Vătămanu Alexei” (0,9 %).

Structura bugetară pe sursele de finanțare, MDL:

<i>Acțiunea</i>	<i>Sursa</i>	<i>Valoarea</i>	<i>Executat</i>		<i>%</i>
			<i>A – 2024</i>	<i>A – 2025</i>	
1	2	3	4	5	6
LCM	FNDRL	7.849.412,93	-	-	-
	APL I Ștefan Vodă	881.440,07	-	-	-
RT (0,9 fără TVA)	FNDRL	78.577,66	-	-	-
Panou informativ	FNDRL	4970,00	-	-	-
TOTAL cheltuieli		8.814.400,16	-	-	-

Data începerii lucrărilor și Termen de finalizare:

Indicatori de rezultat:

- 1 obiectiv turistice amenajate;
- 1 traseu tematic comun conectat la rețeaua regională.

Indicatori de produs:

- 4 poduri din piatră de Cosăuți peste râul GEALAIR cu specific de arhitectură medievală;
- 1220 m de pavaj pietonal;
- 1220 m de iluminat stradal;
- 1,6 ha de spațiu înverzit;
- 610 m de albia râului curățită și pavată;
- fântâna germană reconstruită;
- clopotnița germană reconstruită;
- 1 parcare pentru automobile;
- pistă pentru bicicliști delimitată.
- 7 localități beneficiare.

Rezultat atins (A-2023):

- 1 ședință de lucru organizate;
- la data de 21.11.2023 a fost publicat anunțul de intenție;
- la data de 15 decembrie 2023 a fost semnat Contractul de finanțare a proiectului;
- la data de 27 decembrie 2023 a fost transferat pe contul Agenției suma de 490.000,00 lei, astfel a fost atins pragul de 50 % din suma contribuției asumate de către beneficiar
- urmează pregătirea documentației de licitație pentru achiziționarea lucrărilor de construcție și a serviciilor de supraveghere tehnică, inclusiv publicarea anunțului de participare.

Rezultat atins (A-2024):

- la data de 27.12.2023 a fost transferat pe contul Agenției a 50 % din suma contribuției asumate de către beneficiar în valoare de 490.000,00 lei
- 1 ședință de lucru organizate;
- 2 proceduri de achiziții publice organizate;
- 1 decizie a GLAP privind atribuirea contractului de lucrări;
- 1 decizie a GLAP privind anularea procedurii;
- 1 procedură de achiziției anulată (*servicii de supraveghere tehnică*);
- 1 Contract de Antrepriză semnat;
- 1 Contract de Supraveghere Tehnică semnat;
- 2 vizite de monitorizare;
- 3 ședințe de lucru organizate;
- 4,7 % din pavajul pietonal;
- 53 % din clopotniță germană reconstruită.

Titlul proiectului: „Crearea complexului turistic „Valul lui Traian””.

Domeniul de intervenție: Dezvoltare urbană, revitalizare economică și socială a orașelor

Măsura: 2.3 Dezvoltare urbană, revitalizare economică și socială a orașelor (RUDISP)

Obiectivul general: Promovarea obiectivului turistic natural și istoric, Valul lui Traian de Sus, cu o lungime totală de 138 km (pe teritoriul Republicii Moldova), care își are originile în România, iar pe teritoriul țării noastre, începe din orașul Leova, la vest și trece prin raioanele Cimișlia și Căușeni, la est.

Suma Cererii de finanțare (Decizia CNCDR nr. 25/23 din 23.10.2023): 18.602.190,00 MDL, inclusiv:

- FNDRL – 16.741.971,00 MDL (90,0 %)
- Contribuția Primăriei orașului Leova – 1.860.219,00 MDL (10,0 %)

Suma conform Contractelor de antrepriză/servicii: 15.633.457,26 MDL, inclusiv:

- ¹ FNDRL – 14.070.111,53 MDL (90,0 %)
- ² Contribuția Primăriei orașului Leova – 1.563.345,73 MDL (10,0 %)

Sursa de finanțare, MDL:

Anul	FNDRL					
	Aprobat	% ¹	Redistribuit	% ¹	Executat	% ²
1	2	3	4	5	6	7=6/4
2023	0,0	0,00	1,0	-	-	-
2024	1 000,00	-	300.000,00	2,60	-	-

Anul	Contribuție				SOLD	
	Transferat	% ²	Executat	% ²	Transferat	Executat
1	2	3	4	5	6	
2022	-	-	-	-	930.109,50	-
2024	930.109,50	50,00	-	-	-	-
Total	930.109,50	50,00	-	-	-	-

Achiziții lucrări:

- 17.11.2023** Semnarea CONTRACTULUI de FINANȚARE nr. 12/S223003DR
- 24.11.2023** Publicarea anunțului de intenție.
- 28.02.2024** Publicarea anunțului de participare.

23.03.2024 Deschiderea ofertelor. Au fost depuse 6 oferte pentru 2 Loturi:

- Lot 1 – au fost depuse 3 oferte;
- Lot 2 – au fost depuse 3 oferte.

28.05.2024 Semnarea Contractului de Antrepriză - nr. 07/L/24 din 28.05.2024 cu SRL „Vizol Studio” valoarea contractului 15.501.080,56 MDL, inclusiv TVA, termen de execuție 9 luni ,din care:

Lot 1: - 12.348.758,14 lei inclusiv TVA;

Lot 2: - 3.152.322,42 lei inclusiv TVA

Achiziții supraveghere tehnică:

28.05.2024 Semnarea Contractului de Supraveghere Tehnică Contractat nr. 08/S/24 privind contractarea directă în valoare de 127.406,70 lei, constituind 0,9% din suma contractului de antrepriză inclusiv TVA.

Structura bugetară pe sursele de finanțare, MDL:

<i>Acțiunea</i>	<i>Sursa</i>	<i>Valoarea</i>	<i>Executat</i>		<i>%</i>
			<i>A – 2024</i>	<i>A – 2025</i>	
1	2	3	4	5	6
LCM	FNDRL	13.937.734,83	-	-	-
	APL I Leova	1.563.345,73	-	-	-
RT (0,9 % inclusiv TVA)	FNDRL	127.406,70	-	-	-
Panou informativ	FNDRL	4.970,00	-	-	-
TOTAL cheltuieli		15.633.457,26	-	-	-

Data începerii lucrărilor și Termen de finalizare:

Indicatori de rezultat:

- 3 obiective turistice amenajate;
- 1 traseu tematic comun conectat la rețeaua regională.;

Indicatori de produs:

- 1 zonă de recreere;
- 2 atracții turistice amenajate;
- 15 ha de teritoriu amenajat;
- 0,475 m de drum construit/renovat/reabilitat;
- 10 eco-sfere create

Rezultat atins (A-2023):

- 1 ședință de lucru organizate;
- la data de 17 noiembrie 2023 a fost semnat Contractul de finanțare a proiectului;
- la data de 21.11.2023 a fost publicat anunțul de intenție;
- urmează transferarea pe contul Agenției a 50 % din suma contribuției asumate de către beneficiar;
- urmează pregătirea documentației de licitație pentru achiziționarea lucrărilor de construcție și a serviciilor de supraveghere tehnică, inclusiv publicarea anunțului de participare.

Rezultat atins (A-2024):

- la data de 12.01.2024 a fost transferat pe contul Agenției a 50 % din suma contribuției asumate de către beneficiar în valoare de 930.109,50 lei;
- 2 ședință de lucru organizate;

- 1 procedură de achiziție publică organizată;
- 1 decizie de atribuire - nr. 15/24 din 15.05.2024;
- 1 Contract de Antrepriză semnat;
- 1 Contract de Supraveghere Tehnică semnat;
- declanșarea lucrărilor de construcție la 10.06.2024 prin ordinul nr. 28 din 07.06.2024

2.5. Îmbunătățirea mediului antreprenorial în regiune

Dezvoltarea economiei regionale reprezintă un factor important în consolidarea competitivității regiunii, astfel fiind asigurat un nivel crescut al veniturilor populației din surse durabile. Prin urmare, o prioritate de bază pentru RD Sud rămâne a fi dezvoltarea sectorului privat prin îmbunătățirea culturii antreprenoriale și, respectiv, valorificarea oportunităților de dezvoltare a antreprenoriatului prin inovații. În acest context, intervențiile sistemice vor fi orientate spre:

- ✓ **Dezvoltarea mediului antreprenorial**
- ✓ **Sporirea atractivității turistice**

Prin urmare, Agenția a participat și a promovat portofoliul de proiecte și potențialul RD Sud în cadrul evenimentului „Ziua profesională a autonomiei locale și a lucrătorului din administrația publică locală” la data de 28.01.2024.

2.5. Identificarea și promovarea specializării inteligente în regiune

Măsura respectivă are ca scop sprijinirea sectoarelor cu cel mai ridicat potențial de specializare inteligentă din Regiunea Sud, generând un impact major asupra creșterii economice prin sporirea gradului regional de inovare, de cercetare și antreprenorial.

În perioada de referință, a fost elaborată și remisă în adresa MIDR o scrisoare cu privire la adresarea către GIZ Moldova de a urgenta achiziția de contractare a serviciilor de elaborare a Studiului de specializare inteligentă a RD Sud. Astfel, la data de 14.06.2024, GIZ Moldova a publicat anunțul de achiziții a experților pentru elaborarea Studiilor de specializare inteligentă a RD Sud și UTA Găgăuzia.

2.5. Cooperarea regională și transfrontalieră

În cadrul acestei măsuri, în anul 2024 conform planului de implementare a POR Sud au fost planificate următoarele activități:

1. Participarea în cadrul Grupului Național de Lucru pentru coordonarea implementării Programelor de cooperare transfrontalieră și transnațională;
2. Participarea în cadrul apelurilor de propuneri de proiecte aferente Programelor de cooperare transfrontaliere și transnaționale;
3. Organizarea/facilitarea evenimentelor de promovare a potențialului economic, turistic și investițional al RD Sud;
4. Promovarea activităților din domeniul DR pe pagina oficială a ADR Sud și pe alte platforme de comunicare.

În perioada 28-29.02.2024, responsabilul din cadrul Agenției, membru al Grupului național de lucru pentru coordonarea implementării Programelor de cooperare transfrontalieră și transnațională a participat

la 1 atelier de instruire, organizată de TESIM în parteneriat cu Cancelaria de Stat, cu privire la implementarea noilor programe de cooperare transfrontalieră, transnațională și interregională.

Totodată, ADR Sud a recepționat și examinat propunerea de implicare a Agenției, la solicitarea CR Taraclia, în calitate de Partener strategic asociat în cadrul a un proiect aferent Programului Interreg NEXT Regiunea Dunărea 2021-2027. Urmare a consultării cu ministerul de resort în vederea obținerii acceptului de participare, Agenția a remis în adresa CR o recomandare cu privire la stabilirea parteneriatului aferent conceptului de proiect.

În contextul apelurilor lansate aferente programelor de cooperare transnațională, ADR Sud a remis solicitări în adresa APL II din RD Sud cu privire la diseminarea informației către APL I cu privire la posibilitatea de participare în cadrul apelurilor lansate.

Subsecvent, Agenția a remis o recomandare în adresa APL urbane cu privire la oportunitatea de alăturare la dezvoltarea unei idei de proiect în cadrul Programului Interreg Europe 2021-2027 în domeniul îmbunătățirii politicilor de logistică urbană.

De asemenea, în perioada de referință, în vederea promovării și asigurării transparenței și vizibilității acțiunilor întreprinse de ADR Sud și a activităților desfășurate în scopul realizării obiectivelor de dezvoltare regională, pe pagina oficială a ADR Sud au fost plasate peste 66 de comunicate informative, inclusiv 6 anunțuri și invitații cu referire la apelurile și programele de finanțare deschise. Ca urmare a mediatizării activității instituției, pe pagina web a ADR Sud au fost înregistrate 40 260 de vizualizări.

Totodată, pentru un impact mai mare și o diseminare cât mai largă a informațiilor către public și promovării politicii de dezvoltare regională, ADR Sud a folosit pe larg în calitate de platformă de comunicare rețeaua Facebook, prin intermediul căreia a realizat 73 de postări, care au înregistrat un număr de 63 175 de vizualizări/impact persoane. Pe platforma LinkedIn și Telegram au fost plasate 41 de publicații.

Complementar, în scopul promovării politicii de dezvoltare regională au fost realizate 2 intervenții media prin intermediul postului local de televiziune Media TV Cimișlia și 2 publicații în ziarul Cim Prim.

Obiectiv General 2: Sporirea coeziunii teritoriale și prevenirea excluziunii

Potrivit POR Sud 2022-2024, creșterea coeziunii teritoriale și diminuarea disparităților intra-regionale reprezintă obiective prioritare. Se urmărește dezvoltarea echilibrată a zonelor urbane și rurale prin îmbunătățirea accesului populației la servicii publice de calitate, extinderea infrastructurii de alimentare cu apă, epurarea apelor uzate, reciclarea deșeurilor, promovarea ocupării și sprijinirea mobilității forței de muncă, și sporirea eficienței energetice. Abordarea acestor probleme ar contribui la îmbunătățirea calității vieții din spațiul rural și la reducerea disparităților de dezvoltare economică și socială față de mediul urban.

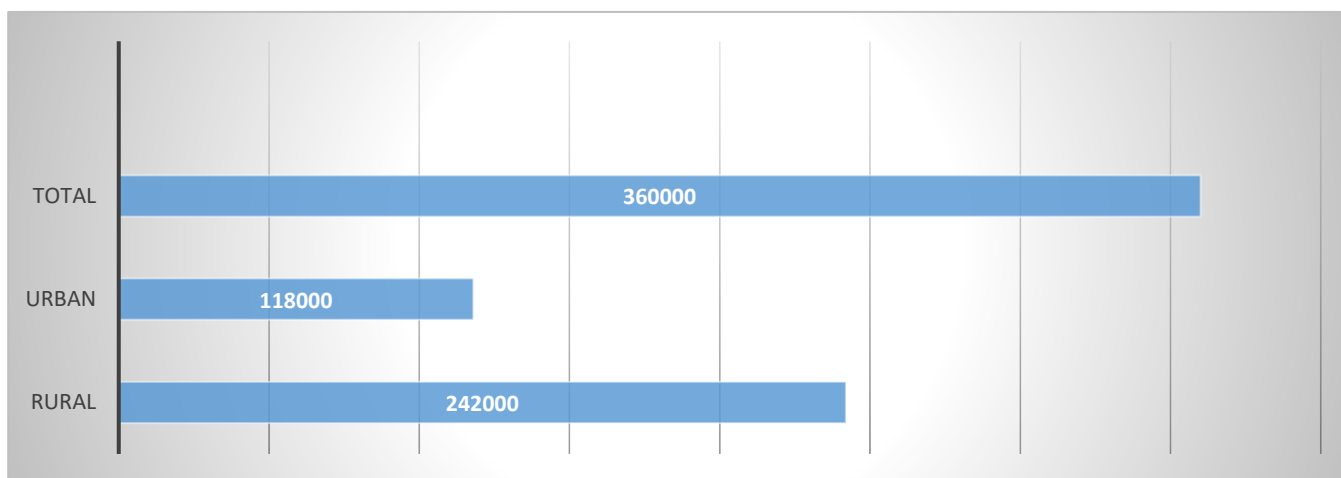
Conform datelor statistice, generate de BNS, Regiunea de Dezvoltare Sud a făcut progrese semnificative în dezvoltarea infrastructurii esențiale, însă anumite provocări persistă.

Sistemul de Alimentare cu Apă: Populația deservită de sistemul de alimentare cu apă a crescut la 360.000 persoane, reprezentând 81% din populația RD Sud. În mediul urban, 118.000 persoane sunt conectate la sistemul de aprovizionare cu apă, iar în mediul rural, 242.000 persoane au beneficiază de acest serviciu. Acest progres indică o creștere de 3,2 puncte procentuale față de anul 2020, reflectând eforturile continue de extindere și modernizare a infrastructurii de apă.

Sistemul de canalizare și epurarea apelor uzate: În 2022, aproximativ 35% din populația RD Sud era conectată la sistemele de canalizare și epurare a apelor uzate, în creștere de la 32% în 2020. Deși progresele sunt evidente, această rată rămâne sub media națională, indicând necesitatea investițiilor suplimentare pentru extinderea acestor servicii esențiale.

Reciclarea deșeurilor: Accesul la servicii de reciclare a deșeurilor a înregistrat o creștere modestă, ajungând la 25% din populație în 2022, față de 20% în 2020. Această creștere reflectă eforturile locale de a promova practici durabile și de a implementa infrastructura necesară pentru gestionarea eficientă a deșeurilor.

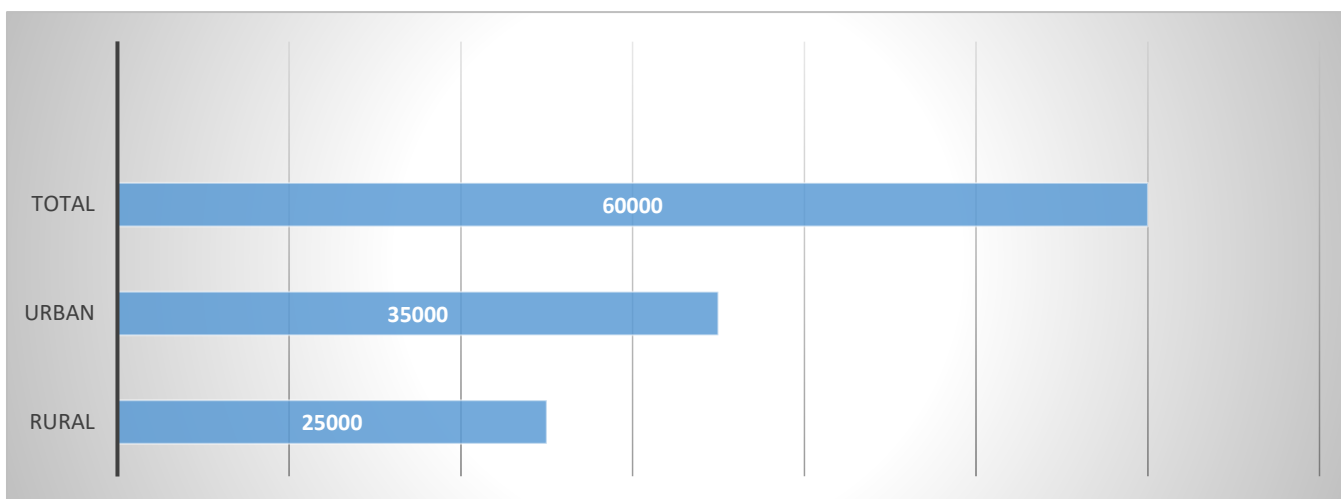
Discrepanțele între zonele urbane și rurale continuă să fie semnificative, cu zonele urbane beneficiind de o infrastructură mai dezvoltată și de acces mai bun la servicii publice. În mediul rural, accesul la servicii de alimentare cu apă, canalizare și reciclare a deșeurilor rămâne suboptimal, afectând calitatea vieții și contribuind la excluziunea socială.

Figura nr.2. Populația deservită de sistemul public de alimentare cu apă, mii persoane (2022)

Totodată, putem menționa că, RD Sud în anul 2022, a continuat să înregistreze progrese majore la capitolul infrastructură de apă, comparativ cu alte regiuni de dezvoltare, fiind poziționată pe locul II după UTA Găgăuzia (83% UTA Găgăuzia, 81% RD SUD, 69% RD Centru și 59% RD Nord).

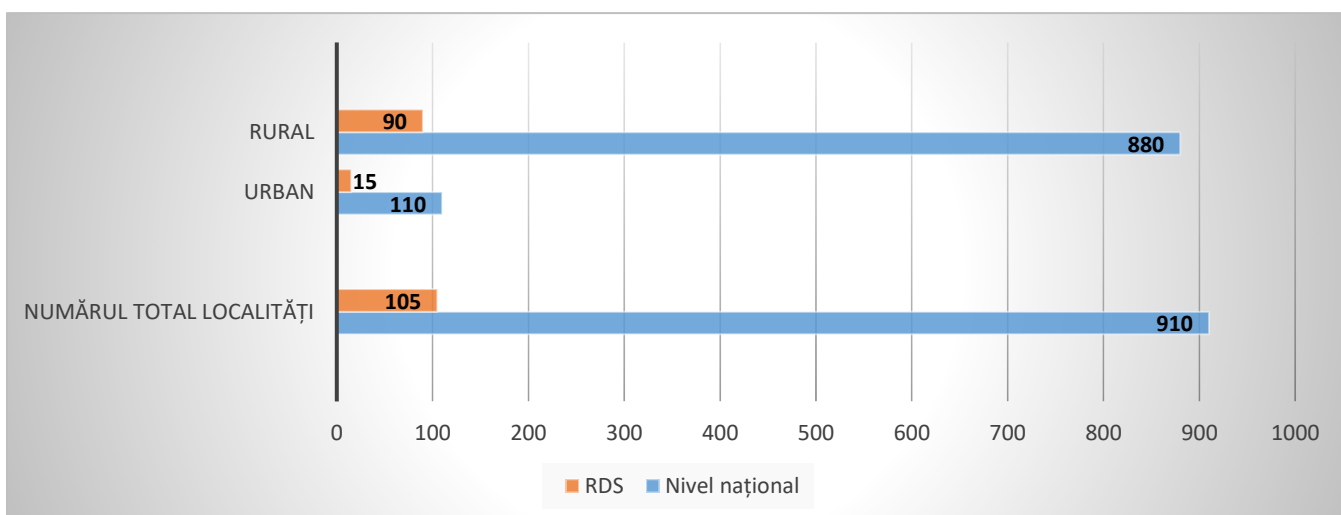
Conform estimărilor bazate pe datele disponibile, nivelul de dezvoltare a sistemului de canalizare în RD Sud este mai redus decât cel al sistemului de aprovizionare cu apă. În anul 2022, doar 60,0 mii persoane din populația regiunii era conectată la sistemul de canalizare, constituind 15 % sub media națională 35%.

Figura nr.3. Populația deservită de sistemul public de canalizare, mii persoane (2022)

Infrastructura și managementul de gestionare a deșeurilor menajere solide, în RD Sud continuă să se dezvolte. Un indicator principal, utilizat pentru evaluarea acestui domeniu este rata de acoperire a localităților cu servicii de colectare a deșeurilor menajere. Astfel, putem menționa, că gradul de acoperire a localităților cu servicii de salubritate în anul 2022 în RD Sud, a crescut la 30% comparativ cu media pe țară de 25%.

Conform datelor furnizate de BNS, putem menționa, că numărul localităților rurale ce dispun de serviciul de colectare a deșeurilor este mult mai mare față de localitățile urbane.

Figura nr.4. Numărul localităților beneficiare a serviciului de colectare a deșeurilor

RD Sud a continuat să înregistreze progrese semnificative, reflectând angajamentul regiunii de a îmbunătăți calitatea vieții și de a proteja mediul înconjurător. Eforturile au fost direcționate către dezvoltarea sustenabilă, asigurând accesul la servicii esențiale precum alimentarea cu apă, canalizarea și colectarea deșeurilor. .

2.5. Îmbunătățirea infrastructurii tehnico-edilitare de bază la nivelul RD Sud

În vederea realizării direcției privind îmbunătățirea infrastructurii tehnico-edilitare în domeniul aprovizionare cu apă și sanitație, în RD Sud pentru anul 2024, au fost aprobate spre finanțare 7 proiecte, dintre care 6 sunt în proces de implementare.

Finanțarea acestora fiind asigurată din sursele FNDRL cât și contribuțiile autorităților aplicante. Activitățile planificate întru realizarea direcției respective, se axează pe facilitarea din partea ADR Sud a procesului de implementare a proiectelor din domeniul AAS.

Pentru realizarea obiectivelor de dezvoltare a sectorului AAS în regiune, ADR Sud implementează în perioada anilor 2022 – 2024 următoarele proiecte cu impact regional din sursele FNDRL:

Tabelul nr.6.

Proiecte în domeniul AAS incluse în PAF din FNDRL pentru anul 2024, MDL				
Denumirea proiectului	Costul proiectului			
	Estimat, conform CF	Solicitat din FNDRL	Contribuția beneficiarului	Contractat
1	2	3	4	5
Apeduct magistral Ștefan Vodă -Căușeni-Căinari	5.555.555,00	-	555.555,55	510.600,00
Extinderea sistemului de canalizare în orașul Cimișlia	37.911.290,00	33.627.807,08	4.283.482,92	36.759.327,26
Modernizarea stației de epurare a apelor uzate din or. Căușeni, etapa II și construcția sistemului de canalizare în sectorul ”Căușenii Vechi”	73.458.760,00	58.260.142,56	15.198.617,44	71.173.061,33
Asigurarea bunei funcționalități a stației de epurare prin extinderea rețelelor de canalizare și regionalizarea serviciului.	66.397.030,00	56.660.569,52	9.736.460,48	62.517.178,85
Construcția apeductelor magistrale Iargara-Borogani, Iargara-Tigheci și a rețelelor de apeduct interioare în localitățile Băiuș, Cociulia Nouă, Tigheci și Cuporani din r nul. Leova.	46.283.370,00	41.654.980,66	4.628.389,34	36.176.410,96
Construcția apeductelor interioare în satele Tomai și Sărata Răzeși, raionul Leova.	38.374.910,00	31.554.106,00	6.820.804,00	-
Construcția apeductului magistral Sărata Nouă-Sărăteni cu conectarea localităților Seliște, Cazangic, Beștemac, Troian, Vozniseni, Sărăteni, Orac, Ceadîr.	58.494.800,00	52.413.539,99	6.081.260,01	53.944.758,73
TOTAL	326.475.715,00	274.171.145,81	47.304.569,74	261.081.337,14

❖ **Titlul proiectului: „Apeduct magistral Ștefan Vodă - Căușeni – Căinari”**

Obiectivul general: Îmbunătățirea condițiilor de trai a populației raioanelor Ștefan – Vodă și Căușeni prin asigurarea accesului la servicii de alimentare cu apă de calitate.

Suma conform Cererii de finanțare: 50.000.000,00 MDL, inclusiv:

- FNDRL – 45.000.000,00 MDL (90,0 %)
- Contribuția – 5.000.000,00 MDL (10,0 %)

Suma conform Cererii de finanțare (actualizată): 5.555.555,55 MDL, inclusiv:

- ¹ FNDRL – 5.000.000,00 MDL (90,0 %)
- ² Contribuția – 555.555,55 MDL (10,0 %)

Sursa de finanțare, MDL:

Anul	FNDRL					
	Aprobat	% ¹	Redistribuit	% ¹	Executat	% ²
1	2	3	4	5	6	7=6/4
2022	4.000.000,00	80,00	510.600,00	10,21	510.600,00	100,00
2023	50.000,00	1,00	1,00	0,00	-	-

Anul	Contribuție			
	Transferat	% ²	Executat	% ²
1	2	3	4	5
2022	-	-	-	-
2023	-	-	-	-

Achiziții servicii:

14.02.2022	Publicarea anunțului de intenție.
17.03.2022	Publicarea anunțului de participare.
07.04.2022	Deschiderea ofertelor. Au fost depuse 4 oferte.
30.05.2022	Decizia de atribuire nr. 10/22. Oferta câștigătoare – SRL „Fluxproiect”
09.06.2022	Semnarea contractului Servicii de elaborare a studiului de fezabilitate 02/S/22, valoarea contractului 510.600,00 MDL, inclusiv TVA, termen de execuție 4 luni

Structura bugetară pe sursele de finanțare, MDL:

Acțiunea	Sursa	Valoarea	Executat		%
			A – 2022	A – 2023	
1	2	3	4	5	6
Servicii de elaborare a SF	FNDRL	510.600,00	510.600,00	-	100,00
Servicii de elaborare a proiectului tehnic	FNDRL	-	-	-	-
	APL I și II	-	-	-	-
LCM	FNDRL	-	-	-	-
	APL I și II	-	-	-	-
RT	FNDRL	-	-	-	-
SA	FNDRL	-	-	-	-
Panou informativ	FNDRL	-	-	-	-
TOTAL cheltuieli		510.600,00	510.600,00	-	-

Servicii executate:

- La data de 03.11.2022 Studiul de fezabilitate a fost transmis la ADR Sud spre aprobare.

- La data de 15.11.2022 Studiul de Fezabilitate a fost prezentat spre aprobare beneficiarilor proiectului în cadrul unei ședințe on-line;
- La data de 18.11.2022 a fost semnat actul de primire predare a serviciilor de elaborare a Studiului de Fezabilitate.

Indicatori de rezultat:

- 4 localități cu acces la servicii AA de calitate;
- 34670 populație cu acces la sistemul îmbunătățit.

Indicatori de produs:

- 1 Studiu de fezabilitate elaborat;
- 1 Proiect tehnic elaborat.

Rezultat atins (A-2022):

- 1 procedură de achiziție organizată privind contractarea serviciilor de elaborarea a Studiului de Fezabilitate;
- 1 contract semnat privind implementarea proiectului;
- 1 Studiu de fezabilitate elaborat;

Rezultat atins (A-2023):

- Urmează inițierea procedurilor de achiziționare a serviciilor privind elaborarea documentației tehnice de proiect.

Rezultat atins (A-2024):

- Urmează inițierea procedurilor de achiziționare a serviciilor privind elaborarea documentației tehnice de proiect;

❖ Titlul proiectului: „Extinderea sistemului de canalizare în orașul Cimișlia”.

Obiectivul general: Creșterea confortului urban și a atractivității orașului Cimișlia pentru cetățeni și investitori prin extinderea sistemului de gospodărire a apelor uzate în conformitate cu standardele naționale

Suma conform Cererii de finanțare: 31.002.940,00 MDL, inclusiv:

- FNDRL – 27.500.000,00 MDL (88,7013 %)
- Contribuția APL I Cimișlia – 3.502.940,00 MDL (11,2987 %)

Suma conform Cererii de finanțare (actualizată): 37.911.290,00 MDL, inclusiv:

- FNDRL – 33.627.807,08 MDL (88,7013 %)
- 2 Contribuția APL I Cimișlia – 4.283.482,92 MDL (11,2987 %).

Suma conform Contractelor de antrepriză /servicii: 36.759.327,27 MDL, inclusiv:

- FNDRL – 32.606.001,15 MDL (88,7013%).
- Contribuția APL I Cimișlia – 4.153.326,12 MDL (11,2987 %)

Sursa de finanțare, MDL:

Anul	FNDRL					
	Aprobat	% ¹	Redistribuit	% ¹	Executat	% ²
1	2	3	4	5	6	7=6/4
2022	4.570.080,00	14,02	12.136.410,16	37,22	12.136.410,16	100,00
2023	11.024.191,68	33,81	11.861.615,46	39,45	12.861.615,46	100,00
2024	1.000.000,00	3,07			0,00	0,00
Total	16.594.271,68	50,90	24.998.025,62	76,67	24.998.025,62	100,00

Anul | Contribuție | SOLD

1	Transferat 2	% ² 3	Executat ³ 4	% ² 5	Transferat	Executat
2022	2.141.800,00	50,00	752.733,68	18,12	4.283.482,92	4.153.325,69
2023	2.141.682,92	50,00	3.400.592,01	81,88		
2024						
Total	4.283.482,92	100,00	4.153.325,69	100,00	130.157,23	

Achiziții lucrări:

- 14.02.2022** Publicarea anunțului de intenție.
- 17.03.2022** Publicarea anunțului de participare.
- 27.04.2022** Deschiderea ofertelor. Au fost depuse 4 oferte.
- 04.07.2022** Decizia de atribuire nr. 18/22
- 13.07.2022** Semnarea Contractului de antrepriză nr. 03/L/22 cu SRL Polimer Gaz Construcții, valoarea contactului 36.507.528,74 MDL, inclusiv TVA, termen de execuție 14 luni, garanția asupra lucrărilor 10 ani

Achiziții supraveghere tehnică:

- 08.04.2022** Publicarea anunțului de participare.
- 28.04.2022** Deschiderea ofertelor. Au fost depuse 8 oferte.
- 27.07.2022** Contestarea Deciziei de atribuire din 22.07.2022
- 01.08.2022** Contestarea Deciziei de atribuire din 22.07.2022
- 09.08.2022** Decizia ANSC nr. 03D-481-22. Contestația din 01.08.2022 respinsă.
- 30.08.2022** Decizia ANSC nr. 03D-539-22. Contestația din 27.07.2022 respinsă.
- 02.09.2022** Semnarea contractului Servicii supraveghere tehnică 06/S/22 cu SRL „Alexdar&Co”, valoarea contractului 243.638,60 MDL, fără TVA, ceea ce constituie 0,8 % din valoarea estimată a lucrărilor.

Structura bugetară pe sursele de finanțare, MDL, inclusiv:

Acțiunea 1	Sursa 2	Valoarea 3	Executat		%
			A – 2022 4	A – 2023 5	
LCM	FNDRL	32.354.202,62	12.042.692,34	10.753.918,73	76,64
	APL I Cimișlia	4.153.326,11	752.733,68	3.400.592,01	100,00
RT (0,8 % fără TVA)	FNDRL	243.383,53	85.302,83	107.696,73	79,3
Panou informativ	FNDRL	8.415,00	8.415,00	-	100,00
Total		36.759.327,26	12.889.143,84	16.262.207,46	79,30

Data începerii lucrărilor și termen de finalizare:

Contractul de Antrepriză cu SRL „Polimer Gaz Conducte” a fost semnat la data de 13 iulie 2022, ce prevede execuția contractului în 14 luni calendaristice. Ordinul de începere a lucrărilor cu nr. 43 din 08.09.2022 a fost transmis către OE cu începere a lucrărilor cu data de 12.09.2022, deci execuția se planifică a fi finalizată până la data de 12.11.2023.

Pe parcursul implementării proiectului au avut loc mai multe sistări ale lucrărilor de construcție, fapt ce a modificat semnificativ termenul de finalizare specificat, ca urmare a semnării Contractului de antrepriză:

#	Data		Perioada	Motivul
	Sistării	Reluării		
1	2	3	4	5
1	16.12.2022	22.01.2023	37 zile	urmare a influenței factorilor climatici ce duc la imposibilitatea executării lucrărilor stabilite conform caietului de sarcini, or executarea lor în asemenea

				<i>condiții climaterice se va răsfrânge asupra calității lucrărilor</i>
2	03.04.2023	01.05.2023	28 zile	<i>urmare a influenței factorilor climatici nefavorabili, care fac imposibilă executarea lucrărilor în siguranță respectând normele SSM și influențează negativ asupra calității lucrărilor.</i>
3	30.10.2023	-		<i>urmare a influenței factorilor: generate de Beneficiar și impedimentului care justifică neexecutarea obligației sau altei situații extreme neimputabile și imprevizibile pentru Antreprenor;</i>

Indicatori de rezultat:

- 1 localitate cu acces la sistemul de canalizare;
- 5000 populație cu acces la sistemul de canalizare îmbunătățit.

Indicatori de produs:

- Construcția sistemului de canalizare în orașul Cimișlia - 20,1 km.
- Construcția 1 stație de pompare a apelor uzate.

Rezultat atins (A-2022):

- 2 proceduri de achiziție organizate privind contractarea lucrărilor de construcție și prestarea serviciilor de supraveghere tehnică;
- 2 contestații depuse;
- 2 contracte semnate privind implementarea proiectului;
- la data de 26.09.2022 a fost prezentat un act de constatare a unor volume de lucrări, ce nu au fost incluse în caietul de sarcini. Prin urmare acestea au fost transmise la beneficiarul proiectului pentru prezentarea soluțiilor tehnice;
- 7,5 km rețea de canalizare construită.

Rezultat atins (A-2023.):

- 5 vizite de monitorizare;
- 4 ședință de lucru organizate;
- 15,57 km rețea de canalizare construită;
- lucrări de construcție SPAU – 0,0 % - nu pot fi inițiate din motivul prezentării unor soluțiilor tehnice din partea autorului de proiect cu privire la reamplasarea acesteia cu aproximativ 90 m;
- la data de 14.02.2023 a fost prezentat un act de constatare a unor volume de lucrări, ce nu au fost incluse în caietul de sarcini. Prin urmare acestea au fost transmise la beneficiarul proiectului pentru prezentarea soluțiilor tehnice.
- la data de 05.04.2023 am fost notificați despre sistarea lucrărilor de construcție din data de 03.04.2023 ca urmare a influenței factorilor climatici nefavorabili, care fac imposibilă executarea lucrărilor în siguranță respectând normele SSM și influențează negativ asupra calității lucrărilor.
- la data de 15.05.2023 a fost prezentat un act de constatare a unor volume de lucrări, ce nu au fost incluse în caietul de sarcini. Astfel, acestea au fost transmise la beneficiarul proiectului pentru prezentarea soluțiilor tehnice.
- la data de 30.10.2023 lucrări de construcție au fost sistate din motivul sesizărilor constatate și lipsa soluțiilor prezentate de către beneficiar

Rezultat atins (A-2024):

- 3 ședințe de lucru organizate;
- 1 notificare expediată primăriei or. Cimișlia privind îndeplinirii obligațiilor din cadrul CF;- soluții tehnice pentru reluarea lucrărilor nu sunt prezentate;
- 1 ședință de lucru organizată - stabilirea lucrărilor excludere - str. Ciocârliei, izvoarelor.

❖ Titlul proiectului: „Modernizarea stației de epurare a apelor uzate din or. Căușeni, etapa II și construcția sistemului de canalizare în sectorul „Căușenii Vechi”.

Obiectivul general: Un mediu curat și sigur, prin impactul diminuat asupra sănătății oamenilor, și sistemelor fluviale de la apele netratate, noi oportunități economice pentru întreprinderea municipală din orașul Căușeni.

Suma conform Cererii de finanțare: 62.832.400,00 MDL, inclusiv:

- FNDRL – 49.832.400,00 MDL (79,31 %)
- Contribuția APL II Căușeni – 13.000.000,00 MDL (20,69 %)

Suma conform Cererii de finanțare (actualizată): 73.458.760,00 MDL, inclusiv:

- FNDRL – 58.260.142,56 MDL (79,31 %)
- Contribuția APL II Căușeni – 15.198.617,44 MDL (20,69 %)

Suma conform Contractelor de antrepriză/servicii: 71.173.061,33 MDL, inclusiv:

- ¹ FNDRL – 56.447.354,94 MDL (79,31 %)
- Contribuția APL II Căușeni – 14.725.706,39 MDL (20,69 %)

Sursa de finanțare, MDL:

Anul	FNDRL					
	Aprobat	% ¹	Redistribuit ³	% ¹	Executat ³	% ³
1	2	3	4	5	6	7=6/4
2022	6.500.000,00	11,52	1.744.901,62	3,09	1.744.901,62	100,00
2023	11.300.000,00	20,02	22.653.488,14	40,13	22.653.488,13	100,00
2024	15.000.000,00	26,57	17.003.000,00	30,12	15.000.000,00	88,22
Total	32.800.000,00	58,11	41.401.389,76	73,35	39.398.389,75	69,80

Anul	Contribuție				SOLD	
	Transferat ²	% ²	Executat ³	% ³	Transferat	Executat
1	2	3	4	5	6	
2022	7.600.000,00	50,00	-	-		
2023	-		7.600.000,00	100,00	11.600.000,00	11.600.000,00
2024	4.000.000,00	56,13	4.000.000,00	100,00		
Total	11.600.000,00	78,77	11.600.000,00	100,00	11.600.000,00	

Achiziții lucrări:

14.02.2022	Publicarea anunțului de intenție
17.03.2022	Publicarea anunțului de participare
15.04.2022	Deschiderea ofertelor. Au fost depuse 2 oferte
08.06.2022	Semnarea Contractului de antrepriză nr. 01/L/22 cu SRL Atractiv Invest, valoarea contractului 70.754.188,55 MDL, inclusiv TVA, termen de execuție 12 luni, garanția asupra lucrărilor 10 ani
26.10.2023	Decizia GLAP nr. 12/23 cu privire la modificarea contractului de antrepriză
21.11.2023	Confirmat de Agenția Achiziții Publice asupra Deciziei nr. 12/23 din 26.10.2023
22.11.2023	Semnat acordul adițional conform prevederilor Deciziei nr. 12/23 din 26.10.2023

Achiziții supraveghere tehnică:

08.04.2022	Publicarea anunțului de participare
28.04.2022	Deschiderea ofertelor. Au fost depuse 9 oferte
22.06.2022	Contestarea Deciziei de atribuire din 22.06.2022 (Sigma)
27.06.2022	Contestarea Deciziei de atribuire din 22.07.2022 (Clipa Simion)
27.06.2022	Contestarea Deciziei de atribuire din 22.07.2022 (Alexdar&Co)
20.07.2022	Decizia ANSC nr. 03D-428-22. Contestația din 22.08.2022 respinsă, contestațiile din 27.06.2022 parțial admise

29.07.2022	Contestarea Deciziei de reevaluare/anulare din 27.07.2022 (Sigma)
31.08.2022	Decizia ANSC nr. 03D-541-22. Contestația din 29.07.2022 respinsă Anularea procedurii din cauza ofertelor neconforme
05.09.2022	Publicarea anunțului de participare REPETAT
20.09.2022	Deschiderea ofertelor. Au fost depuse 8 oferte
26.09.2022	Contestarea Deciziei de atribuire nr. 31/22 din 26.09.2022 (Favor Proiect)
13.10.2022	Ședința de examinare a contestației. Contestația a fost retrasă de contestatar.
15.11.2022	Semnarea Contractului de antrepriză nr. 07/S/22 cu SRL "Favor Proiect", valoarea contractului 417.600,00 MDL, inclusiv TVA.

Structura bugetară pe sursele de finanțare: MDL, inclusiv:

Acțiunea	Sursa	Valoarea	Executat			%
			A – 2022	A – 2023	A - 2024	
1	2	3	4	5	6	7
LCM	FNDRL	56.028.475,03	1.736.381,62	22.469.016,82	14.913.501,82	58,41
	APL II Căușeni	14.725.710,13	-	7.600.000,00	4.000.000,00	51,61
RT (0,58 %)	FNDRL	410.374,27	-	184.471,31	86.498,31	57,00
Panou informativ	FNDRL	8.520,00	8.520,00	-	-	100,00
TOTAL cheltuieli		71.173.079,43	1.744.901,62	30.253.488,13	16.972.015,00	68,80

Data începerii lucrărilor și Termen de finalizare:

Contractul de Antrepriză cu asocierea Atractiv Invest SRL – SC Casrep SRL – SRL Izodromgaz, lider asocierii Atractiv Invest SRL a fost semnat la data de 08 iunie 2022, ce prevede execuția contractului în 12 luni calendaristice. **Ordinul** de începere a lucrărilor cu nr. 56 din 15.11.2022 a fost transmis către OE cu începere a lucrărilor cu data de 16.11.2022, deci execuția s-a planificat a fi finalizată până la data de 16.11.2023.

Pe parcursul implementării proiectului au avut loc mai multe sistări ale lucrărilor de construcție, fapt ce a modificat semnificativ termenul de finalizare specificat, ca urmare a semnării Contractului de antrepriză:

#	Data		Perioada	Motivul
	Sistării	Reluării		
1	2	3	4	5
1	03.04.2023	01.05.2023	28 zile	urmare a influenței factorilor climatici nefavorabili, care fac imposibilă executarea lucrărilor în siguranță respectând normele SSM și influențează negativ asupra calității lucrărilor.
2	-	-	12 luni	se modifică durata de execuție prin acordul adițional nr. 1 din 22.11.2023 a lucrărilor contractate cu 12 luni, dar termenul de execuție poate fi diminuat, în dependență de alocarea financiară care va fi aprobată prin deciziile CNCDDL din anul 2024
3	27.12.2023	29.01.2024	32 zile	ca urmare a sărbătorilor legale și a influenței factorilor climatici nefavorabili, care fac imposibili executarea lucrărilor în siguranță respectând normele SSM și influențează negativ asupra calității lucrărilor.

Indicatori de rezultat:

- 27 localități cu acces la sistemul de canalizare;
- 16 000 populație cu acces la sistemul de canalizare îmbunătățit.

Indicatori de produs:

- Construcția 1 bloc de tratare biologică de 2500 m³/24h, capacitatea totală ajungând la 5000 m³/24h instalat, construcția 2 platforme de tratare a nămolului, amenajarea teritoriului și construcția drumului de acces.
- Construcția de canalizare în sectorul Căușenii Vechi al orașului Căușeni – 10,4 km;
- Construcția a 3 Stații de pompare a apelor uzate;

Rezultat atins (A-2022):

- 2 proceduri de achiziție organizate privind contractarea lucrărilor de construcție și prestarea serviciilor de supraveghere tehnică;
- 1 procedură de achiziție anulate privind contractarea serviciilor de supraveghere tehnică;
- 5 contestații depuse;
- 2 contracte semnate privind implementarea proiectului;
- 1,4 km rețea de canalizare construită.

Rezultat atins (A-2023.):

- 8 vizite de monitorizare;
- 8 ședințe de lucru organizate;
- la data de 05.05.2023 am fost notificați despre reluarea lucrărilor de construcție din data de 01.05.2023;
- 7,802 km rețea de canalizare construită.
- Lucrări de construcție SPAU-6 – 90,0 %;
- Lucrări de construcție SPAU-7 – 90,0 %;
- Lucrări de construcție SPAU-11 – 70,0 %;
- La data de 07.04.2023 am fost notificați despre sistarea lucrărilor de construcție din data de 03.04.2023 ca urmare a influenței factorilor climatici nefavorabili, care fac imposibilă executarea lucrărilor în siguranță respectând normele SSM și influențează negativ asupra calității lucrărilor;
- la data de 05.05.2023 am fost notificați despre reluarea lucrărilor de construcție din data de 01.05.2023;
- De asemenea în cadrul proiectul pe modernizare a stației de epurare au fost constatate de către antreprenorul asociat unele volume de lucrări, astfel urmează acestea să fie examinate și puse în aplicare.
- a fost prezentate toate actele necesare pentru derularea procedurii de achiziției publice privind modificarea unor volume de lucrări.
- la data de 26.10.2023 a organizată ședința GLAP unde a fost aprobat prin Decizia nr. 12/23 modificările din cadrul contractul, actele ședinței au fost remise către aprobare spre Agenția Achiziții Publice;
- la data de 21.11.2023 de către AAP a fost aprobat Decizia GLAP nr. 12/23 ;
- la data de 22.11.2023 a fost semnat acordul adițional al contractului
- Construcția 1 bloc de tratare biologică de 2500 m³/24h – 18,5 %.

Rezultat atins (A-2024):

- 5 vizite de monitorizare;
- 6 ședințe de lucru organizate;
- 0,852 km rețea de canalizare construită.
- Lucrări de construcție SPAU-6 – 95,0 %;
- Lucrări de construcție SPAU-7 – 96,0 %;
- Lucrări de construcție SPAU-11 – 97,0 %;
- Construcția 1 bloc de tratare biologică de 2500 m³/24h – 46,7 %.

❖ **Titlul proiectului: „Asigurarea bunei funcționalități a stației de epurare prin extinderea rețelelor de canalizare și regionalizarea serviciului”.**

Obiectivul general: Îmbunătățirea condițiilor de trai a populației și calității mediului ambiant în raioanele Căușeni și Ștefan Vodă prin asigurarea accesului la servicii de sanitație de calitate.

Suma conform Cererii de finanțare: 50.807.864,00 MDL, inclusiv:

- FNDRL – 43.357.410,00 MDL (85,3360 %)
- Contribuția APL I Căușeni – 7.450.454,00 MDL (14,6640 %)

Suma conform Cererii de finanțare (actualizată): 66.397.030,00 MDL, inclusiv:

- ¹ FNDRL – 56.660.569,52 MDL (85,3360 %)
- ² Contribuția APL I Căușeni – 9.736.460,48 MDL (14,6640 %)

Suma conform Contractelor de antrepriză/servicii: 62.517.178,85 MDL, inclusiv:

- ¹ FNDRL – 53.349.659,74 MDL (85,3360 %)
- Contribuția APL I Căușeni – 9.167.519,11 MDL (14,6640 %)

Sursa de finanțare, MDL:

Anul	FNDRL					
	Aprobat	% ¹	Redistribuit ³	% ¹	Executat ³	% ³
1	2	3	4	5	6	7=6/4
2022	5.500.000,00	10,31	664.373,20	1,25	664.373,20	100,00
2023	12.000.000,00	22,49	25.011.565,16	48,88	25.011.565,16	100,00
2024	19.900.000,00	24,18			6.181.164,01	47,92

Anul	Contribuție				SOLD	
	Transferat ²	% ²	Executat ³	% ³	Transferat	Executat
1	2	3	4	5	6	
2022	4.868.230,24	50,00	-	-	9.736.460,48	4.882.370,90
2023	4.868.230,24	50,00	4.882.370,90	50,15		
2024	-	-	-			
Total	9.736.460,48	100,00	4.882.370,90	50,15	4.854.089,58	

Achiziții lucrări:

14.02.2022	Publicarea anunțului de intenție
17.03.2022	Publicarea anunțului de participare
16.04.2022	Deschiderea ofertelor. Au fost depuse 3 oferte
01.08.2022	Contestarea Deciziei de atribuire din 27.07.2022 (Polimer Gaz Conducte)
05.09.2022	Decizia ANSC nr. 03D-549-22. Contestația din 01.08.2022 admisă
13.09.2022	Deciziei de reevaluare/atribuire nr. 30/22, câștigător SRL Polimer Gaz Conducte, valoarea ofertei 62.303.058,76.
18.11.2022	Semnarea Contractului de antrepriză nr. 08/L/22 cu SRL Polimer Gaz Conducte, valoarea contractului 62.303.058,76 MDL, inclusiv TVA, termen de execuție 8 luni, perioada de garanție asupra lucrărilor 10 ani.

Achiziții supraveghere tehnică:

08.04.2022	Publicarea anunțului de participare
28.04.2022	Deschiderea ofertelor. Au fost depuse 9 oferte
06.09.2022	Anularea procedurii din cauza ofertelor neconforme

- 09.09.2022** Publicarea anunțului de participare REPETAT
26.09.2022 Deschiderea ofertelor. Au fost depuse 5 oferte
 Este în desfășurare procedura de evaluare a ofertelor
18.11.2022 Semnarea Contractului de antrepriză nr. 09/S/22 cu SRL Favor Proiect, valoarea estimată a contractului 208.429,82 MDL, inclusiv TVA.

Structura bugetară pe sursele de finanțare, MDL, inclusiv:

Acțiunea	Sursa	Valoarea	Executat		%
			A – 2022	A – 2023	
1	2	3	4	5	6
LCM	FNDRL	53.135.539,65	655.853,20	24.911.082,44	48,12
	APL I Căușeni	9.167.519,11	-	4.882.370,91	53,26
RT (0,33 %)	FNDRL	205.600,09	-	100.482,72	48,87
Panou informativ	FNDRL	8.520,00	8.520,00	-	100,00
TOTAL cheltuieli		62.517.178,85	664.373,20	29.893.936,07	48,88

Data începerii lucrărilor și Termen de finalizare:

Contractul de Antrepriză cu SRL Polimer Gaz Conducte a fost semnat la data de 18 noiembrie 2022, ce prevede execuția contractului în 8 luni calendaristice. Ordinul de începere a lucrărilor cu nr. 59 din 29.11.2022 a fost transmis către OE cu începere a lucrărilor cu data de 05.12.2022, deci execuția se planifică a fi finalizată până la data de 05.08.2023.

Pe parcursul implementării proiectului au avut loc mai multe sistări ale lucrărilor de construcție, fapt ce a modificat semnificativ termenul de finalizare specificat, ca urmare a semnării Contractului de antrepriză:

#	Data		Perioada	Motivul
	Sistării	Reluării		
1	2	3	4	5
1	16.12.2022	22.01.2023	37 zile	<i>urmare a influenței factorilor climatici ce duc la imposibilitatea executării lucrărilor stabilite conform caietului de sarcini, or executarea lor în asemenea condiții climaterice se va răsfărânge asupra calității lucrărilor</i>
2	03.04.2023	01.05.2023	28 zile	<i>urmare a influenței factorilor climatici nefavorabili, care fac imposibilă executarea lucrărilor în siguranță respectând normele SSM și influențează negativ asupra calității lucrărilor.</i>
3	12.06.2023	01.11.2023	141 zile	<i>urmare a valorificării bugetului alocat pentru anul 2023.</i>
4	28.12.2023	15.01.2024	17 zile	<i>în scopul evitării apariției elementelor de disconfort, în perioada sărbătorilor de iarnă, generate de execuția lucrărilor de terasament.</i>
5	16.01.2024	24.01.2024	8 zile	<i>Condiții meteo nefavorabile pentru efectuarea lucrărilor de calitate prevăzută.</i>

Indicatori de rezultat:

- 6 localități cu acces la sistemul de canalizare;
- 7654 populație cu acces la sistemul de canalizare îmbunătățit.

Indicatori de produs:

- Construcția sistemului de canalizare în orașul Căușeni - 19,3 km.
- Construcția a 4 stații de pompare a apelor uzate.

Rezultat atins (A-2022):

- 3 proceduri de achiziție organizate privind contractarea lucrărilor de construcție și prestarea serviciilor de supraveghere tehnică;
- 1 procedură de achiziție anulate privind contractarea serviciilor de supraveghere tehnică;
- 1 contestație depusă;
- 2 contracte semnate privind implementarea proiectului;
- 0,62 km rețea de canalizare construită.

Rezultat atins (A-2023):

- 6 vizite de monitorizare;
- 6 ședințe de lucru organizate;
- 11,87 km rețea de canalizare construită.
- Lucrări de construcție SPAU-2 – 10,0 %;
- Lucrări de construcție SPAU-3 – 10,0 %;
- Lucrări de construcție SPAU-4 – 100,0 %
- Lucrări de construcție SPAU-5 – 10,0 %;
- La data de 05.04.2023 am fost notificați despre sistarea lucrărilor de construcție din data de 03.04.2023 ca urmare a influenței factorilor climatici nefavorabili, care fac imposibilă executarea lucrărilor în siguranță respectând normele SSM și influențează negativ asupra calității lucrărilor;
- la data de 01.05.2023 am fost notificați despre reluarea lucrărilor de construcție din data de 01.05.2023;
- La data de 12.06.2023 am fost notificați despre suspendarea lucrărilor de construcție drept rezultat al valorificării bugetului alocat, conform Deciziei CNCDDL nr. 11/23 din 29.05.2023. Astfel până la emiterea unei dispoziției în vederea clarificării situației privind continuarea executării lucrărilor de construcție încă nu a fost emisă.
- la data de 22.09.2023 a fost notificat antreprenorul de a fi prezentat un grafic actualizat de executare a lucrărilor, unde va fi inclusă a 2 tranșă a contribuției, care la rândul său a fost permisă de către APL I Căușeni;
- la data de 01.11.2023 au fost reluate lucrările de construcție.

Rezultat atins (A-2024):

- 5 vizite de monitorizare;
- 3 ședințe de lucru;
- 3762 m.l. rețea de canalizare;
- SPAU 2 – 10 %;
- SPAU 3 – 90 %;
- SRAU 4 – 100 %;
- SRAU 5 – 90 %.

❖ Titlul proiectului: „Construcția apeductelor magistrale Iargara – Borogani, Iargara – Tigheci și a rețelelor de apeduct interioare în localitățile Băiuș, Cociulia Nouă, Tigheci și Cuporani din raionul Leova”.

Obiectivul general: Dezvoltarea serviciului calitativ de aprovizionare cu apă potabilă prin cooperare regională a localităților din raionului Leova.

Suma conform Cererii de finanțare: 35.369.200,00 MDL, inclusiv:

- FNDRL – 31.832.240,00 MDL (89,9999 %)
- Contribuția APL I Tigheci – 3.536.960,00 MDL (10,0001 %)

Suma conform Cererii de finanțare (actualizată): 46.283.370,00 MDL, inclusiv:

- ¹ FNDRL – 41.654.980,66 MDL (89,9999 %)
- ² Contribuția APL I Tigheci – 4.628.389,34 MDL (10,0001 %)

Suma conform Contractelor de antrepriză/servicii: 36.176.410,96 MDL, inclusiv:

- ¹ FNDRL – 32.558.709,69 MDL (89,9999 %)
- Contribuția APL I Tigheci – 3.617.701,27 MDL (10,0001 %)

Sursa de finantare, MDL:

Anul	FNDRL					
	Aprobat	% ¹	Redistribuit ³	% ¹	Executat ³	% ³
1	2	3	4	5	6	7=6/4
2022	6.650.707,24	20,42	-	-	-	-
2023	1.500.000,00	4,61	4.518.224,26	13,88	4.518.224,26	100,00
2024	13.100.000,00	40,24			13.100.000,00	100,00

Anul	Contribuție				SOLD	
	Transferat ²	% ²	Executat ³	% ³	Transferat	Executat
1	2	3	4	5	6	
2022	2.314.195,00	50,0	-	-	2.314.195,00	2.314.195,00
2023	-	-	2.314.116,45	100,00		
2024	987.500,00	21,35	-	-		
Total	3.301.695,00	71,34	2.314.116,45	100,00	987.500,00	

Achiziții lucrări:

14.02.2022	Publicarea anunțului de intenție
16.08.2022	Semnarea CONTRACTULUI de FINANȚARE nr. 7/S331012C
21.11.2022	Publicarea anunțului de participare.
15.12.2022	Deschiderea ofertelor. Au fost depuse 4 oferte Este în desfășurare procedura de evaluare a ofertelor
06.02.2023	Decizia de atribuire. Câștigătoare este desemnată oferta prezentată de SA „Darnic Gaz” în asociere cu SRL „Montex-Gaz”, Lider – SA „Darnic Gaz”, cu oferta valorică de 35.972.400,00 MDL, inclusiv TVA.
13.02.2023	Contestația nr. 02/83/23 din 13.02.2023 depusă de SRL Polimer Gaz Conducte
14.02.2023	Contestația nr. 02/89/23 din 14/02/2023 depusă de SRL Polimer Gaz Construcții
13.03.2023	Decizia ANSC nr. 03D-143-23 privind reevaluarea ofertei SA „Darnic Gaz” în asociere cu SRL „Montex-Gaz”
04.04.2023	Decizia de reevaluare nr. 3/23. Câștigătoare este desemnată oferta prezentată de SA „Darnic Gaz” în asociere cu SRL „Montex-Gaz”, Lider – SA „Darnic Gaz”, cu oferta valorică de 35.972.400,00 (treizeci și cinci milioane nouă sute șaptezeci și două mii patru sute lei, 00 bani) MDL, inclusiv TVA.
11.04.2023	Contestația nr. 02/263/23 din 12.04.2023 depusă de SRL Polimer Gaz Construcții
15.05.2023	Decizia ANSC nr. 03D-285-23 din 15.05.2023 privind reevaluarea ofertei SA „Darnic Gaz” în asociere cu SRL „Montex-Gaz”
29.05.2023	Decizia de reevaluare nr. 5/23 prin care a fost desemnată câștigătoare oferta depusă de SA „Darnic Gaz” în asociere cu SRL „Montex-Gaz”
05.06.2023	Contestația nr. 02/423/23 din 05.06.2023 depusă de SRL Polimer Gaz Construcții
22.06.2023	Notificare nr 05/1445/23 privind remiterea demersului din data de 22.06.2023 depus de către SRL „Polimer Gaz Construcții” prin care și-a retras contestația cu nr. 02/423/23 din 05.06.2023

27.06.2023	Cererea de chemare în judecată nr. 11843 din 06.06.2023 privind anularea actului administrativ individual depus de către SRL „Polimer Gaz Construcții” înregistrată la ADR Sud cu nr. 681 din 27.06.2023
30.06.2023	Cerere privind renunțare la acțiune, înregistrată la Judecătoria Chișinău, sediul Râșcani cu nr. 13945.
04.07.2023	Semnarea Contractului de antrepriză nr. 08/L/22 cu SA „Darnic Gaz” în asociere cu SRL „Montex-Gaz”, valoarea contractului 35.972.400,00 MDL, inclusiv TVA, termen de execuție 8 luni, perioada de garanție asupra lucrărilor 5 ani.

Achiziții supraveghere tehnică:

22.11.2022	Publicarea anunțului de participare
12.12.2022	Este planificată deschiderea ofertelor
22.12.2022	Anularea procedurii deoarece niciunul dintre ofertanți nu a întrunit condițiile de calificare prevăzute în documentația de atribuire
06.01.2023	Publicarea anunțului de participare REPETAT
26.01.2023	Este planificată deschiderea ofertelor
26.01.2023	Deschiderea ofertelor. Au fost depuse 4 oferte.
09.03.2023	Decizia de anulare nr. 02/23. Anularea procedurii de achiziție publică în temeiul art. 71 alin. (1) lit. c) niciunul dintre ofertanți nu a întrunit condițiile de calificare prevăzute în documentația de atribuire.
16.02.2023	Contestația nr. 02/173/23 depusă de SRL Aldicons.
30.03.2023	Ședința pentru examinare a contestației. La moment decizia ANSC nu este emisă.
12.04.2023	Decizia ANSC nr. 03D-205-23 din 12.04.2023 privind respingerea contestației nr. 02/173/23 din 16.03.2023 depusă de SRL Aldicons.
20.04.2023	Dare de seamă de anulare a procedurii de atribuire Nr. 04/23 din 20.04.2023
27.04.2023	Publicarea anunțului de participare din 2023.
18.05.2023	Deschiderea ofertelor. Au fost depuse 5 oferte.
20.06.2023	A fost emisă Decizia nr. 07/23 privind atribuirea contractului de prestări servicii prin desemnarea ofertei câștigătoare depuse de S.C „Preant” S.R.L
04.07.2023	Semnarea Contractului de prestarea serviciilor de supraveghere tehnică nr. 03/S/23 cu SC „PREANT” SRL, valoarea estimată a contractului 240.989,58 MDL, inclusiv TVA.

Structura bugetară pe sursele de finanțare: 0,00 MDL, inclusiv:

<i>Acțiunea</i>	<i>Sursa</i>	<i>Valoarea</i>	<i>Executat</i>		<i>%</i>
			<i>A – 2023</i>	<i>A – 2024</i>	
1	2	3	4	5	6
LCM	FNDRL	32.354.698,73	4.479.690,28	-	13,85
	APL I Tigheci	3.617.701,27	2.314.116,45	-	63,97
RT	FNDRL	194.250,96	28.773,98	-	14,81
Panou informativ	FNDRL	9.760,00	9.760,00	-	100,00
TOTAL cheltuieli		36.176.410,96	6.832.340,71	-	18,89

Data începerii lucrărilor și termen de finalizare:

Contractul de Antrepriză cu SA „Darnic Gaz” în asociere cu SRL „Montex-Gaz” a fost semnat la data de 04 iulie 2023, ce prevede execuția contractului în 8 luni calendaristice. Ordinul de începere a lucrărilor cu

nr. 30 din 25.08.2023 a fost transmis către OE cu începere a lucrărilor cu data de 04.09.2023, deci execuția va fi finalizată până la data de 04.05.2024.

#	Data		Perioada	Motivul
	Sistării	Reluării		
1	2	3	4	5
1	25.12.2023	15.01.2024	22 zile	în legătură cu sărbătorilor de iarnă, lucrările de construcție au fost sistate.

Indicatori de rezultat:

- 6 localități cu acces la servicii de aprovizionare cu apă;
- 8215 populație cu acces la sistemul de aprovizionare cu apă îmbunătățit.

Indicatori de produs:

- Construcția rețele de apeduct magistral - 16,5 km;
- Construcția rețele interioare de apeduct - 44,33 km;
- Construcția 2 rezervoare de apă potabilă (V=150m3x2);
- Construcția 2 rezervoare de apă potabilă (V=50 m3x2);
- Construcția 1 turn de apă;
- Construcția 2 stații de pompare a apei.

Rezultat atins (A-2022):

- 2 proceduri de achiziție organizate privind contractarea lucrărilor de construcție și prestarea serviciilor de supraveghere tehnică;
- 1 proceduri de achiziție anulate privind contractarea serviciilor de supraveghere tehnică.

Rezultat atins (A-2023):

- 1 procedură REPETATĂ de achiziție organizată privind contractarea serviciilor de supraveghere tehnică.
- 2 contestații depuse (*lucrări de construcție și servicii de supraveghere tehnică*)
- 2 Decizii de reevaluare a ofertelor depuse în cadrul achiziției publice;
- 1 Decizie ANSC privind reevaluare a ofertelor depuse în cadrul achiziției publice;
- 2 contestații depuse (*lucrări de construcție și servicii de supraveghere tehnică*);
- 1 cerere de chemare în judecată privind anularea actului administrativ individual;
- 1 cerere renunțare la acțiune de judecată;
- 1 Decizie ANSC privind respingerea contestației depuse în cadrul achiziției publice (servicii de supraveghere tehnică);
- 1 anunț repetat de participare la achiziția publică (servicii de supraveghere tehnică)
- 1 Decizie de atribuire a contractului (servicii de supraveghere tehnică)
- La data de 04.07.2023 a fost semnat Contractul de antrepriză și supraveghere tehnică.
- 6 vizite de monitorizare;
- 2 Contracte de antrepriză și servicii semnate;
- 7 ședințe de lucru organizate;
- comuna Tigheci:
  - ✓ Rețele exterioare de alimentare cu apă – 10.893,50 m.l.;
  - ✓ Branșamente la gospodării – 109 buc.
- comuna Băiuș:
  - ✓ Rețele exterioare de alimentare cu apă – 12.390,00 m.l.;
  - ✓ Branșamente la gospodării – 125 buc.
- magistrala Iargara - Tigheci:
  - ✓ Rețele exterioare de alimentare cu apă – 1.400,00 m.l..

Rezultat atins (A-2024):

- 7 ședințe de lucru;
- 8 vizite de monitorizare;
- comuna Tigheci:
  - rețele interioare de alimentare cu apă – 5.163,0 m.l.;
  - branșamente la gospodării – 308 buc.
- comuna Băiuș:
  - rețele interioare de alimentare cu apă – 471,0 m.l.;
  - branșamente la gospodării – 59 buc;
  - 2 rezervoare (castele) X 50 m3
- magistrala Iargara - Tigheci:
  - rețele exterioare de alimentare cu apă – 2650,0 m.l.;
- magistrala Iargara - Borogani:
  - rețele exterioare de alimentare cu apă – 1800,0 m.l.

❖ Titlul proiectului: „Construcția apeductelor interioare în satele Tomai și Sărata- Răzeși, raionul Leova”.

Obiectivul general: Dezvoltarea serviciului calitativ de aprovizionare cu apă potabilă prin cooperare regională al raionului Leova și raionul Hîncești.

Suma conform Cererii de finanțare: 32.480.020,00 MDL, inclusiv:

- FNDRL – 25.659.215,00 MDL (79,0 %)
- Contribuția APL I Tomai – 6.820.805,00 MDL (21,0 %)

Suma conform Cererii de finanțare (actualizată): 38.374.910,00 MDL, inclusiv:

- ¹ FNDRL – 30.316.177,95 MDL (79,0 %)
- ² Contribuția APL I Tomai – 8.058.732,05 MDL (21,0 %)

Suma actualizată a Cererii de finanțare: 38.374.910,00 MDL, inclusiv:

- ¹ FNDRL – 31.554.106,00 MDL (82,25 %)
- Contribuția APL I Tomai – 6.820.804,00 MDL (17,75 %)

Suma conform Contractelor de antrepriză/servicii: MDL, inclusiv:

- ¹ FNDRL – MDL (%)
- Contribuția APL I Tomai – MDL (%)

Sursa de finanțare, MDL:

Anul	FNDRL					
	Aprobat	% ¹	Redistribuit	% ¹	Executat	% ²
1	2	3	4	5	6	7=6/4
2022	5.556.007,00	17,61	-	-	-	-
2023	500.000,00	1,58	1,00	0,00	-	-
2024	500.000,00	1,58				

Anul	Contribuție				SOLD	
	Transferat ²	% ²	Executat ³	% ³	Transferat	Executat
1	2	3	4	5	6	
2022	220.769,50	3,24	-	-	3.410.402,00	-
2023	3.100.000,00	46,83	-	-		

2024	-	-	-	-	-
Total	3.410.402,00	50,07			3.410.402,00

Achiziții lucrări:

14.02.2022	Publicarea anunțului de intenție
16.08.2022	Semnarea CONTRACTULUI de FINANȚARE nr. 8/S331003C
21.12.2023	Semnarea Acordului adițional la CONTRACTUL de FINANȚARE nr. 8/S331003C
23.02.2024	Publicarea anunțului de participare este condiționată de efectuarea transferului contribuției din partea Beneficiarului
14.03.2024	Termenul limită de depunere a ofertelor, 5 oferte au fost depuse

Achiziții supraveghere tehnică:

28.02.2024	Publicarea anunțului de participare
11.03.2024	Termenul de depunere a ofertelor, 4 oferte au fost depuse

Structura bugetară pe sursele de finanțare: 0,00 MDL, inclusiv:

Acțiunea	Sursa	Valoarea	Executat		%
			A – 2022	A – 2023	
1	2	3	4	5	6
LCM	FNDRL	-	-	-	-
	APL I Tomai	-	-	-	-
RT	FNDRL	-	-	-	-
Panou informativ	FNDRL	-	-	-	-
TOTAL cheltuieli		-	-	-	-

Data începerii lucrărilor și Termen de finalizare:

Durata execuției - **12 luni**

Indicatori de rezultat:

- 2 localități cu acces la servicii de aprovizionare cu apă;
- 4112 populație cu acces la sistemul de aprovizionare cu apă îmbunătățit.

Indicatori de produs:

- 44,8 km rețea de apeduct;
- 2 Rezervoare supraterane cu V-150 m³;
- 2 Rezervoare supraterane cu V-50 m³;
- 2 stații de clorinare cu hipoclorit de sodiu;

Rezultat atins (A-2022):

- În proces de transferare a 50 % din contribuției;
- La data de 30.08.2022 de către APL I Sărata Răzeși a fost transferat pe contul ADR Sud suma de 220.769,50 MDL, ceea ce constituie 5,48 % din 50 % contribuției asumate de către beneficiar.

Rezultat atins (A-2023):

- La data de 10.03.2023 de către APL II Leova a fost transferat pe contul ADR Sud suma de 3.100.000,00 MDL, ceea ce constituie 76,94 % din 50 % contribuției asumate de către beneficiar.
- achitarea contribuției 50 % (APL Tomai achitat 89.632,50 lei la 15.12.2023);
  - semnarea AA la CF cu valori actualizate (Decizia CNCARDL nr. 24/23 din 23.10.2023);

Rezultat atins (A-2024, Q-I):

- 1 ședință de lucru organizată – pregătirea materialelor pentru anunțul de participare;
- 1 anunț de participare publicat (lucrări);

- 1 anunț de participare publicat (supraveghere tehnică);
- 11.03.2024 - termenul limită de depunere a ofertelor (supraveghere tehnică) - 4 oferte;
- 14.03.2024 - termenul limită de depunere a ofertelor (lucrări) - 5 oferte;
- 1 Contract de supraveghere tehnică semnat;
- 1 decizie GLAP de atribuire pentru lucrări;
- 1 contestare a deciziei de atribuire pentru lucrări.

❖ Titlul proiectului: „Construcția apeductului magistral Sărata Nouă - Sărăteni cu conectarea localităților Seliște, Cazangic, Beștemac, Troian, Troița, Vozniseni, Sărăteni, Orac, Ceadăr, Colibabovca și Cneazevca, raionul Leova”.

Obiectivul general: Asigurarea accesului la sursa sigură de aprovizionare cu apă potabilă a populației din localitățile: Seliște, Cazangic, Beștemac, Troian, Troița, Vozniseni, Covurlui, Sărăteni, Orac, Ceadăr, Colibabovca și Cneazevca din raionului Leova.

Suma conform Cererii de finanțare (actualizată): 50.221.107,00 MDL, inclusiv:

- FNDRL – 45.000.000,00 MDL (89.6038 %)
- Contribuția APL II Leova – 5.221.107,00 MDL (10,3962 %)

Suma conform Cererii de finanțare (actualizată): 58.494.800,00 MDL, inclusiv:

- ¹ FNDRL – 52.413.539,99 MDL (89.6038 %)
- ² Contribuția APL II Leova – 6.081.260,01 MDL (10,3962 %)

Suma conform Contractelor de antrepriză/servicii: 53.944.758,73 MDL, inclusiv:

- ¹ FNDRL – 48.334.349,90 MDL (89,6038 %)
- ² Contribuția APL II Leova – 5.610.408,83 MDL (10,3962 %)

Sursa de finanțare, MDL:

Anul	FNDRL					
	Aprobat	% ¹	Redistribuit	% ¹	Executat	%
1	2	3	4	5	6	7=6/4
2022	6.911.822,97	13,19	-	-	-	-
2023	1.500.000,00	2,86	2.667.676,75	5,10	1.658.423,66	100,00
2024 ³	14.188.556,57	29,36	16.288.556,57	33,70	14.188.556,57	87,11
Total	15.688.556,57	32,22	18.956.233,32	39,22	15.846.980,23	32,79

Anul	Contribuție				SOLD	
	Transferat	% ²	Executat	% ²	Transferat	Executat
1	2	3	4	5	6	
2022	3.040.635,00	50,0	-	-		
2023			2.132.211,32	35,06	3.040.635,00	3.040.635,00
2024			908.423,68	14,94		
Total	3.040.635,00	50,00	3.040.635,00	50,00	3.040.635,00	

Achiziții lucrări:

14.02.2022	Publicarea anunțului de intenție
16.08.2022	Semnarea Contractului de finanțare
03.10.2022	Publicarea anunțului de participare
25.10.2022	Deschiderea ofertelor. Au fost depuse 3 oferte.
04.04.2023	Decizia de atribuire nr. 04/23. Câștigătoare este desemnată oferta prezentată de SRL „Polimer Gaz Conducte”, cu oferta valorică de 53.518.795,59 MDL, inclusiv TVA.

11.04.2023	Contestație nr. 02/257/23 din 11.04.2023 depusă de către S.R.L “Laiola”.
13.05.2023	Decizia ANSC nr. 03D-282-23 din 13.05.2023 privind reevaluarea ofertei Asocierii S.R.L “Laiola” și S.R.L “Prosperus Cons”.
30.05.2023	A fost reevaluată oferta și emisă Decizia nr. 06/23 din 30.05.2023 privind desemnarea ofertei câștigătoare depuse de SRL „Polimer Gaz Conducte”, cu oferta valorică de 53.518.795,59 MDL, inclusiv TVA.
06.06.2023	Contestație nr. 02/436/23 din 06.06.2023 depusă de către S.R.L “Laiola”.
26.06.2023	Ședința ANSC privind examinarea Contestației depusă de către S.R.L “Laiola”.
01.07.2023	Decizia ANSC nr. 03D/414/23 privind reevaluarea ofertei Asocierii S.R.L “Laiola” și S.R.L “Prosperus Cons”.
11.07.2023	Decizia de atribuire nr. 07/23. Câștigătoare este desemnată oferta prezentată de Asocierii S.R.L “Laiola” și S.R.L “Prosperus Cons”, cu oferta valorică de 50.514.245,45 MDL, inclusiv TVA.
19.07.2023	Contestație nr. 02/589/23 depusă de către S.R.L “Polimer Gaz Conducte”.
20.07.2023	Contestație nr. 02/591/23 depusă de către S.R.L “Polimer Gaz Construcții”.
18.08.2023	Decizia ANSC nr. 03D/560/23 privind reevaluarea ofertei Asocierii S.R.L “Laiola” și S.R.L “Prosperus Cons” și SRL „Polimer Gaz Conducte” și respingerea contestației depuse de către SRL „Polimer Gaz Construcții”
06.09.2023	A fost reevaluată oferta și emisă Decizia nr. 08/23 privind desemnarea ofertei câștigătoare depuse de SRL „Polimer Gaz Conducte”, cu oferta valorică de 53.518.795,59 MDL, inclusiv TVA.
13.09.2023	Contestație nr. 02/756/23 depusă de către S.R.L “Laiola”.
04.10.2023	Ședința ANSC privind examinarea Contestației depusă de către S.R.L “Laiola”.
19.10.2023	Semnarea Contractului de antrepriză nr. 04/L/23 cu SRL Polimer Gaz Conducte, valoarea contractului 53.518.795,60 MDL, inclusiv TVA, termen de execuție 20 luni, garanția asupra lucrărilor 5 ani

Achiziții supraveghere tehnică:

03.10.2022	Publicarea anunțului de participare
25.10.2022	Deschiderea ofertelor
08.11.2022	Decizia de atribuire nr. 34/22 privind atribuirea Contractului SC „Preant” SRL, valoarea ofertei 271.216,03 MDL, inclusiv TVA.
05.01.2023	Semnarea Contractului Servicii supraveghere tehnică nr. 01/S/23 cu SC „Preant” SRL, valoarea contractului 271.216,03 MDL, inclusiv TVA.
24.10.2023	Semnarea contractului Servicii supraveghere de autor SRL „HIDROPROIECT”

Achiziții supraveghere tehnică și de autor:

03.10.2022	Publicarea anunțului de participare
25.10.2022	Deschiderea ofertelor
08.11.2022	Decizia de atribuire nr. 34/22 privind atribuirea Contractului SC „PREANT” SRL, valoarea ofertei 271.216,03 MDL, inclusiv TVA.
05.01.2023	Semnarea Contractului Servicii supraveghere tehnică nr. 01/S/23 cu SC „PREANT” SRL, valoarea contractului 271.216,03 MDL, inclusiv TVA.
24.10.2023	Semnarea contractului Servicii supraveghere de autor SRL „HIDROPROIECT”

Structura bugetară pe sursele de finanțare: MDL, inclusiv:

Acțiunea	Sursa	Valoarea	Executat		%, A 2023 - 2024 1
			A – 2023	A – 2024	
1	2	3	4	5	
LCM	FNDRL	47.908.537,24	1.620.631,49	14.071.711,51	32,75

RT (0,48 %)	APL II Leova	5.610.408,83	2.132.211,32	908.423,68	54,20
	FNDRL	256.890,20	18.013,65	71.904,65	35,00
SA	FNDRL	160.556,38	11.258,52	44.940,41	35,00
Panou informativ	FNDRL	8.520,00	8.520,00		100,00
TOTAL cheltuieli		53.944.758,73	3.790.634,98	15.096.980,25	35,01

Data începerii lucrărilor și Termen de finalizare:

Contractul de Antrepriză cu SRL „Polimer Gaz Conducte” a fost semnat la data de 19 octombrie 2023, ce prevede execuția contractului în 8 luni calendaristice. Ordinul de începere a lucrărilor cu nr. 46 din 01.11.2023 a fost transmis către OE cu începere a lucrărilor cu data de 06.11.2023, deci execuția va fi finalizată până la data de 06.07.2025.

#	Data		Perioada	Motivul
	Sistării	Reluării		
1	2	3	4	5
1	28.12.2023	21.01.2024	24 zile	în legătură cu sărbătorilor de iarnă, lucrările de construcție au fost sistate.
2	20.05.2024			În legătură cu valorificarea bugetului alocat pentru anul 2024

Indicatori de rezultat:

- 14 localități cu acces la servicii de aprovizionare cu apă;
- 10341 populație cu acces la sistemul de aprovizionare cu apă îmbunătățit.

Indicatori de produs:

- 54,6 km rețele de apeduct magistral;
- 2 rezervoare de apă (V=50m³);
- 1 rezervor de apă (V=25 m³);
- 4 stații de pompare a apei;
- 14 stații de dezinfectare a apei.

Rezultat atins (A-2022):

- 2 proceduri de achiziție organizate privind contractarea lucrărilor de construcție și prestarea serviciilor de supraveghere tehnică;
- 1 procedură de achiziție anulate privind contractarea serviciilor de supraveghere tehnică;

Rezultat atins (A-2023):

- 1 Contract de supraveghere tehnică a lucrărilor semnat.
- 2 Decizii de atribuire a contractului (*lucrări de construcție*);
- 2 contestație depusă (*lucrări de construcție*);
- 1 Decizie ANSC privind reevaluare a ofertelor depuse în cadrul achiziției publice
- 1 ședință ANSC privind examinarea contestației depusă.
- 2 Decizii ANSC privind reevaluare ofertelor depuse în cadrul achiziției publice;
- 2 Decizii de atribuire a contractului (*lucrări de construcție*);
- 3 contestație depusă (*lucrări de construcție*);
- 1 ședință de lucru organizate;
- la data de 06.11.2023 a fost emis Ordinul cu privire la începerea lucrărilor
- 3 vizite de monitorizare;
- 2 ședințe de lucru organizate;
- magistrala Sărata Nouă - Sărăteni:
Rețele exterioare de alimentare cu apă – 4,83 km;

Rezultat atins (A-2024):

- 4 vizite de monitorizare;

- 5 ședințe de lucru organizate;
- magistrala Sărata Nouă - Sărăteni:

Rețele exterioare de alimentare cu apă – 37,97 km.

2.5. Dezvoltarea infrastructurii de suport pentru afaceri

Elementul cheie al acestei măsuri reprezintă crearea de noi structuri regionale și locale de sprijinire a afacerilor, modernizarea și extinderea celor existente având ca scop atragerea investițiilor, revigorarea și dezvoltarea economiilor locale și regionale.

Pentru realizarea obiectivelor de dezvoltare a sectorului VIA în regiune, ADR Sud implementează următoarele proiecte cu impact regional din sursele FNDRL:

Tabelul nr.7.

<i>Proiecte în domeniul VIA incluse în PAF din FNDRL pentru anul 2023, MDL</i>				
Denumirea proiectului	Costul proiectului			
	Estimat, conform CF	Actualizat	Contribuția beneficiarului	Contractat
1	2	3	4	5
Racordarea la utilități a subzonei nr.18 (Cahul) din cadrul ZEL Bălți	10.464.190,00	13.315.770,00	1.353.228,44	12.541.244,14
Servicii inovative ale Incubatorului de Afaceri Cimișlia pentru dezvoltarea noilor afaceri din regiune	17.766.880,00	15.561.000,00	1.561.000,00	13.509.531,63
TOTAL	28.231.070,00	28.876.770,00	2.914.228,44	26.050.775,77

Prin urmare, la finele anului 2023, lucrările de construcție au fost declarate finalizate și pe parcursul semestrului I al anului 2024 au fost organizată recepția la terminarea lucrărilor de construcție în cadrul proiectului „Racordarea la utilități a subzonei nr.18 (Cahul) din cadrul ZEL Bălți”

❖ **Titlul proiectului: „Racordarea la utilități a subzonei nr. 18 (Cahul) din cadrul Zonei Economice Libere „BĂLȚI””.**

Obiectivul general: Sporirea atractivității investiționale în economia Regiunii de Dezvoltare Sud și îmbunătățirea calității vieții locuitorilor din regiune.

Suma conform Cererii de finanțare: 10.464.190,00 MDL, inclusiv:

- FNDRL – 9.400.760,60 MDL (89,8374 %)
- Contribuția ZEL Bălți – 1.063.432,40 MDL (10,1626 %)

Suma conform Cererii de finanțare (actualizată): 13.315.770,00 MDL, inclusiv:

- ¹ FNDRL – 11.962.541,56 MDL (89,8374 %)
- ² Contribuția ZEL Bălți – 1.353.228,44 MDL (10,1626 %)

Suma conform Contractelor de antrepriză/servicii: 12.541.244,14 MDL, inclusiv:

- ¹ FNDRL – 11.266.727,67 MDL (89,8374 %)
- ² Contribuția ZEL Bălți – 1.274.516,47 MDL (10,1626 %)

Sursa de finanțare, MDL:

Anul	FNDRL					
	Aprobat	% ¹	Redistribuit	% ¹	Executat	% ²
1	2	3	4	5	6	7=6/4

2022	9.400.760,00	83,44	10.460.838,77	92,85	10.460.838,77	100,00
2023	819.529,51	7,27	805.888,90	7,15	805.888,90	100,00

Anul	Contribuție				SOLD	
	Transferat	% ²	Executat	% ²	Transferat	Executat
1	2	3	4	5		
2022	1.353.228,44	100,0	-	-	1.353.228,44	1.274.516,47
2023			1.274.516,47	100,00		
Total	1.353.228,44	100,00	1.274.516,47	100,00	78.711,97	

Achiziții lucrări:

14.02.2022	Publicarea anunțului de intenție.
17.03.2022	Publicarea anunțului de participare.
11.04.2022	Deschiderea ofertelor. Au fost depuse 2 oferte.
23.05.2022	Anularea procedurii din cauza insuficienței fondurilor alocate.
24.05.2022	Publicarea anunțului de participare REPETAT.
14.06.2022	Deschiderea ofertelor. Au fost depuse 4 oferte.
11.07.2022	Contestarea Deciziei de atribuire din 07.07.2022
08.08.2022	Decizia ANSC nr. 03D-477-22. Contestația respinsă.
15.08.2022	Semnarea Contractului de antrepriză nr. 05/L/22 cu Asocieria Emcom E&E SRL – SC Viscomteh SRL – LuxGaz S.R.L, valoarea contactului 12.407.020,63 MDL, inclusiv TVA, termen de execuție 8 luni, garanția asupra lucrărilor 5 ani
27.09.2023	Decizia GLAP nr. 09/23 cu privire la modificarea contractului de antrepriză
26.10.2023	Confirmat de Agenția Achiziții Publice asupra Deciziei nr. 09/23 din 27.09.2023
27.10.2023	Semnat acordul adițional conform prevederilor Deciziei nr. 09/23 din 27.09.2023

Achiziții supraveghere tehnică:

08.04.2022	Publicarea anunțului de participare
28.04.2022	Deschiderea ofertelor. Au fost depuse 2 oferte
23.05.2022	Anularea procedurii din cauza ofertelor neconforme
21.06.2022	Publicarea anunțului de participare REPETAT
06.07.2022	Deschiderea ofertelor. Au fost depuse 1 oferte
15.08.2022	Semnarea contractului Servicii supraveghere tehnică 04/S/22 cu SRL „Verluxcons”, valoarea contractului 93.052,66 MDL, fără TVA, ceea ce constituie 0,9 % din valoarea lucrărilor
15.08.2022	Semnarea contractului Servicii supraveghere de autor Absolut Energie
15.08.2022	Semnarea contractului Servicii supraveghere de autor Intexnauca

Structura bugetară pe sursele de finanțare: 0,00 MDL, inclusiv:

Acțiunea	Sursa	Valoarea	Executat		%
			A – 2022	A – 2023	
1	2	3	4	5	6
LCM	FNDRL	11.132.503,95	10.379.045,93	753.458,03	100,00
	ZEL Bălți	1.274.516,47	-	1.274.516,47	100,00
RT (0,9 % fără TVA)	FNDRL	93.052,65	77.842,84	15.209,81	100,00
SA	FNDRL	37.221,06	-	37.221,06	100,00
Panou informativ	FNDRL	3.900,00	3.900,00	-	100,00
TOTAL cheltuieli		12.541.244,14	10.460.838,77	2.080.405,37	100,00

Data începerii lucrărilor și termen de finalizare:

Contractul de Antrepriză cu asocierea EMCOM E&E SRL – SC VISCOMTEH SRL – SRL LUXGAZ, lider asocierii EMCOM E&E SRL a fost semnat la data de 15 august 2022, ce prevede execuția contractului în 8 luni calendaristice. Ordinul de începere a lucrărilor a fost preluat de către OE la data de 12.09.2022, deci execuția va fi finalizată până la data de 12.05.2023.

Pe parcursul implementării proiectului au avut loc mai multe sistări ale lucrărilor de construcție, fapt ce a modificat semnificativ termenul de finalizare specificat, ca urmare a semnării Contractului de antrepriză:

#	Data		Perioada	Motivul
	Sistării	Reluării		
1	2	3	4	5
1	20.12.2022	20.03.2023	90 zile	<i>urmare a influenței factorilor climatici ce duc la imposibilitatea executării lucrărilor stabilite conform caietului de sarcini, or executarea lor în asemenea condiții climaterice se va răsfrânge asupra calității lucrărilor</i>
2	03.05.2023	25.10.2023	175 zile	<i>urmare a lipsei soluțiilor tehnice și administrative care provoacă întârzieri sau întreruperi în desfășurarea lucrărilor de construcție contractate.</i>

Indicatori de rezultat:

-1 obiectiv de suport în afaceri conectat la structura de acces și utilități publice.

Indicatori de produs:

- Rețele electrice de tensiune înaltă de 10 kV - 2,1 km.
- Rețele de apeduct - 1,364 km.
- Rețele de canalizare - 1,582 km.
- Rețele de gaze naturale de presiune medie - 0,883 km.

Rezultat atins (A-2022):

- 4 proceduri de achiziție organizate privind contractarea lucrărilor de construcție și prestarea serviciilor de supraveghere tehnică;
- 2 proceduri de achiziție anulate privind contractarea lucrărilor de construcție și prestarea serviciilor de supraveghere tehnică;
- 1 contestație depusă;
- 4 contracte semnate privind implementarea proiectului;
- 2,1 km rețea de electrică de tensiune înaltă de 10 kV construită;
- 1,34 km rețea de apeduct construită;
- 1,582 km rețea de canalizare construită;
- 0,883 km rețea de gaz de presiune medie construită.

Rezultat atins (A-2023):

- 4 ședință de lucru organizate
- 1 vizită de monitorizare;
- la data de 20.03.2023 au fost reluate lucrărilor de construcții;
- de asemenea, pe parcursul executării lucrărilor de construcție au fost constatate unele necesități de modificări ale proiectului, fiind prezentate și soluții din partea autorului de proiect. Astfel aceste modificări ale volumelor de lucrări din cadrul proiectului, urmează examinarea acestora în cadrul grupului de lucru pentru achiziții publice și luarea deciziilor de rigoare.
- din data de 20.03.2023 au fost executate lucrări la compartimentul de aprovizionare cu apă fiind, astfel fiind executate lucrări de conectare a rețelelor de apeduct la grupul de pompe montate în interiorul Stației de pompare fiind atins indicatorul planificat de 1,34 km de rețea de apeduct.
- la data de 03.05.2023 au fost sistate urmare a lipsei soluțiilor tehnice și administrative care provoacă întârzieri sau întreruperi în desfășurarea lucrărilor de construcție contractate;
- a fost obținut din partea autorului de proiect soluțiile tehnice necesare finalizării lucrărilor de construcție, totodată s-a lucrat asupra pregătirii materialelor pentru GLAP;

- la data de 27.09.2023 a fost organizat ședința Grupului de lucru pentru achiziții publice unde a fost discutat subiectul ce ține de modificarea unor volume de lucrări din Contractul de antrepriză;
- ulterior ședinței GLAP unde a fost aprobată Decizia cu nr. 09/23, actele ședinței au fost remise către aprobare spre Agenția Achiziții Publice;
- la data de 27.10.2023 de către AAP a fost aprobat Decizia GLAP nr. 09/23 și tot atunci a fost semnat acordul adițional al contractului;
- la data de 25.10.2023 au fost reluate lucrările de construcție;
- la data de 08.12.2023 a fost recepționată notificare din partea antreprenorului cu privire la finalizarea lucrărilor de construcție și convocarea comisiei de recepție.

❖ Titlul proiectului: „Servicii inovative ale Incubatorului de Afaceri Cimișlia pentru dezvoltarea noilor afaceri din regiune”.

Obiectivul general: Consolidarea infrastructurii de suport al mediului de afaceri din regiune prin susținerea noilor companii – rezidente ale IACM, orientate spre obținerea valorii adăugate din exploatarea resurselor umane, naturale și materiale în Regiunea SUD.

Suma conform Cererii de finanțare: 17.766.880,00 MDL, inclusiv:

- FNDRL – 15.990.192,00 MDL (90,0 %)
- Contribuția APL II Cimișlia – 1.776.688,00 MDL (10,0 %)

Suma actualizată a Cererii de finanțare (Decizia CNCDR nr. 25/23 din 23.10.2023):

15.561.000,00 MDL, inclusiv:

- FNDRL – 14.000.000,00 MDL (89,97 %)
- Contribuția APL II Cimișlia – 1.561.000,00 MDL (10,03 %)

Suma conform Contractelor de antrepriză/servicii: MDL, inclusiv:

- ¹ FNDRL – MDL (%)
- ² Contribuția APL II Cimișlia – MDL (%)

Sursa de finanțare, MDL:

Anul	FNDRL					
	Aprobat	% ¹	Redistribuit ³	% ¹	Executat	% ³
1	2	3	4	5	6	7=6/4
2023	0,00	0,0	1,0	0,00	0,00	0,00
2024	-	-	-	-	-	-

Anul	Contribuție				SOLD	
	Transferat ²	% ²	Executat ³	% ³	Transferat	Executat
1	2	3	4	5	6	
2022	781.000,00	50,03	-	-	781.000,00	-
2024	-	-	-	-	-	-
Total	781.000,00	50,03	-	-	781.000,00	

Achiziții lucrări:

- 17.11.2023** Semnarea CONTRACTULUI de FINANȚARE nr. 9/S111027C
- 04.12.2023** Publicarea anunțului de intenție.

Achiziții supraveghere tehnică:

Publicarea anunțului de participare

Structura bugetară pe sursele de finanțare, MDL:

Acțiunea	Sursa	Valoarea	Executat		%
			A – 2023	A – 2024	
1	2	3	4	5	6
LCM	FNDRL	-	-	-	-
	APL Cimișlia	-	-	-	-
RT ()	FNDRL	-	-	-	-
Panou informativ	FNDRL	-	-	-	-
TOTAL cheltuieli		-	-	-	-

Data începerii lucrărilor și Termen de finalizare:

Indicatori de rezultat:

- 1 obiectiv de suport în afaceri conectat la structura de acces și utilități publice.

Indicatori de produs:

- construcția halei de producere cu suprafața totală de 1191 m2;
- 0,39 ha amenajarea terenului adiacent;
- conectarea halei de producere la utilități (apă, canalizare, gaz, energie electrică).

Rezultat atins (A-2023.):

- 1 ședință de lucru organizată;
- la data de 17 noiembrie 2023 a fost semnat Contractul de finanțare a proiectului;
- la data de 30 noiembrie 2023 a fost transferat pe contul Agenției suma de 781.000,00 lei, astfel a fost atins pragul de 50 % din suma contribuției asumate de către beneficiar;
- la data de 04.12.2023 a fost publicat anunțul de intenție;
- urmează pregătirea documentației de licitație pentru achiziționarea lucrărilor de construcție și a serviciilor de supraveghere tehnică, inclusiv publicarea anunțului de participare.

2.5. Sprijinirea procesului de adaptare a regiunii la schimbări climatice, prevenirea riscurilor și reziliența în fața dezastrelor:

- ✓ Sporirea nivelului de conștientizare și de promovare a beneficiilor utilizării resurselor de energie regenerabilă și tranziției la o economie circulară

Măsura respectivă, pune accentul pe sprijinirea eficienței energetice și extinderea utilizării energiei din surse regenerabile în infrastructurile publice. Prin promovarea investițiilor în eficiența energetică se urmărește reducerea consumului de energie în clădirile publice și confortul termic. De asemenea, măsura respectivă are ca scop și sporirea nivelului de conștientizare și de promovare a beneficiilor utilizării surselor de energie regenerabile.

Prin urmare, în scopul promovării utilizării resurselor de energie regenerabilă și a practicilor sustenabile în gospodărie, Agenția a fost implicată în implementarea proiectului „Abordarea crizei energetice în RM” aferent Programului EcoVoucher finanțat de UE și implementat de PNUD Moldova în parteneriat cu Agenția pentru Eficiență Energetică.

III. Obiectivul general 3: Îmbunătățirea mecanismelor și instrumentelor de coordonare și implementare a politicii de dezvoltare regională

Implementarea cu succes a politicii de dezvoltare regională presupune un efort conjugat al MIDR, ADR Sud, CRD Sud, APL și agenților economici regionali, fiind susținută prin intermediul fondurilor naționale precum și a celor oferite de donatori externi. Finanțarea politicii de dezvoltare regională este asigurată de-a lungul timpului din Fondul național de dezvoltare regională și locală, pentru care anual din bugetul statului sunt alocate mijloace bănești pentru finanțarea proiectelor regionale.

Conform graficului de mai jos, putem aprecia situația aferentă numărului de proiecte aprobate în DUP 2022-2024 pentru RD Sud, inclusiv numărul de proiecte implementate din FNDRL pe anii 2022-2024.

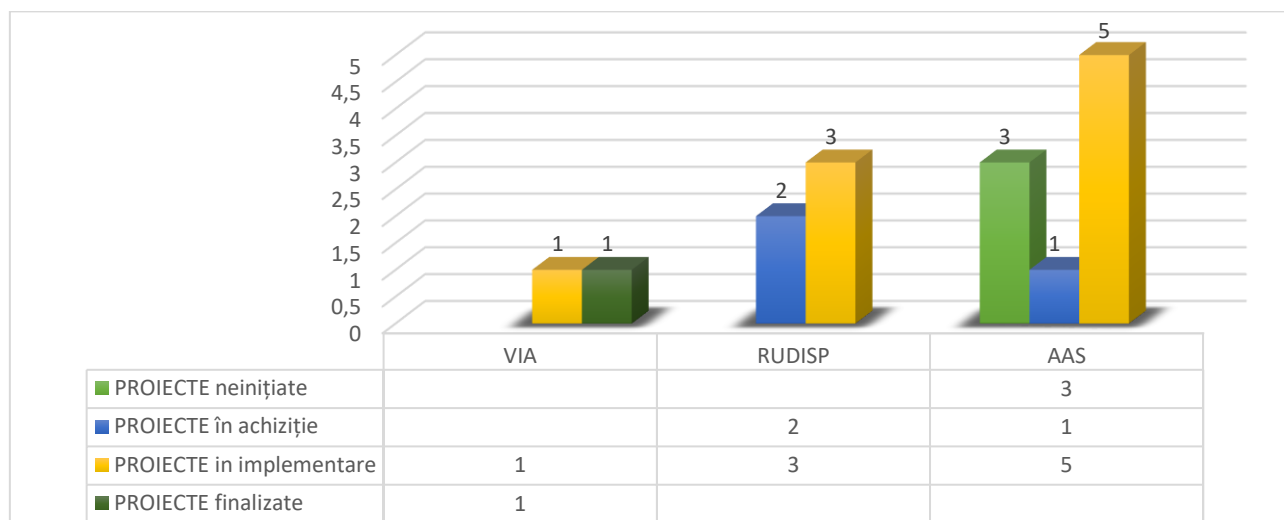

Figura nr.5. Proiecte aprobate/inițiate DUP 2022-2024

În acest context, putem aprecia gradul de valorificare, redistribuirea și execuția fondurilor pentru perioada 2022-2024 care au fost gestionate cu succes, contribuind semnificativ la atingerea obiectivelor de dezvoltare regională stabilite și la creșterea durabilă a RD Sud, demonstrând capacitatea regiunii de a utiliza resursele disponibile pentru dezvoltarea infrastructurii, creșterea competitivității economice și îmbunătățirea calității vieții locuitorilor.

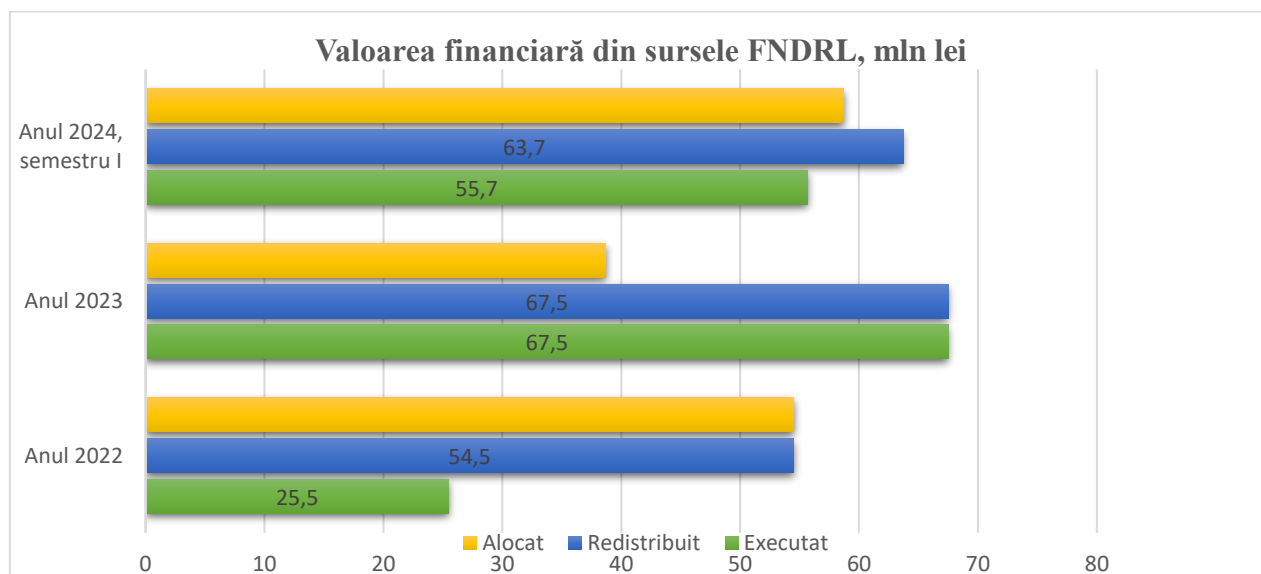

Figura nr.6. Valoarea financiară din sursele FNDRL

Scopul acestui obiectiv este acela de a îmbunătăți managementul procesului de implementare a politicii de dezvoltare regională. În acest sens, întru realizarea acestui deziderat, acțiunile au fost orientate spre:

- Eficientizarea operațională a procesului de implementare a politicii de dezvoltare regională;
- Consolidarea mecanismului de finanțare a proiectelor de dezvoltare regională;
- Dezvoltarea capacităților actorilor regionali în domeniile relevante politicii de dezvoltare regională.

Realizarea acestui obiectiv necesită consolidarea tuturor actorilor instituționali implicați în procesul dezvoltării regionale asigurând o abordare unică și integrată de planificare, coordonare și evaluare a investițiilor publice direcționate spre dezvoltarea regiunilor. Acest fapt, presupune o comunicare între actorii responsabili cât mai eficientă, concentrarea eforturilor comune necesare implementării politicii de dezvoltare regională, dar și experiențele noi aferente politicii de dezvoltare regională.

3.1 Eficientizarea operațională a procesului de implementare a politicii de dezvoltare regională

Această direcție presupune eficientizarea procesului de implementare a politicii de DR, prin realizarea următoarelor 2 măsuri:

- **Facilitarea procesului de mobilizare de finanțări adiționale și consolidarea parteneriatelor cu partenerii de dezvoltare**

În scopul facilitării de către ADR Sud a procesului de mobilizare de finanțări adiționale ce ar susține accelerarea dezvoltării socio-economice a RD Sud, Agenția a participat la 3 ședințe de discuții cu reprezentanții Băncii germane de dezvoltare KfW cu privire la implementarea „Programului deschis de dezvoltare urbană” în RM. Subsidiar, a fost completat și remis un chestionar la solicitarea KfW.

Totodată, Agenția a oferit suport și consultanță APL-urilor eligibile din RD Sud cu privire la eligibilitatea proiectelor aferente PRU valide ce dețin documentație tehnică avizată și expertizată conform legislației RM cu posibilitatea de depunere în cadrul apelului lansat de SFPL Moldova: Revitalizarea urbană pentru sporirea rezilienței comunităților locale.

- **Desfășurarea activităților de monitorizare și evaluare a proiectelor de dezvoltare regională**

Activitățile acestei măsuri sunt orientate spre realizarea aspectelor ce țin de actualizarea/modernizarea bazei de date regională, care va permite furnizarea indicatorilor regionali. De asemenea, monitorizarea atingerii rezultatelor, prin monitorizarea continuă a indicatorilor de realizare, actualizarea informației cu privire la proiectele cu impact regional implementate în RD Sud.

Exercițiul de evaluare a proiectului a fost inițiat în conformitate cu Instrucțiunea privind monitorizarea și evaluarea implementării proiectelor de dezvoltare regională aprobată prin ordinul MADRM nr. 149 din 23.07.2021, în scopul aprecierii eficacității acțiunilor întreprinse în cadrul proiectului, progresul realizat în raport cu obiectivele stabilite.

Pe parcursul primului semestru, a fost elaborat 1 raport post implementare a proiectului „*Extinderea sistemului de canalizare din orașul Leova. Construcția stației de pompare a apelor uzate din or. Leova*”

Totodată, au fost elaborate 2 rapoarte trimestriale de activitate a agenției și raportul de progres cu privire la implementarea POR 2022-2024 pentru semestrul I.

Subsidiar, în perioada mai – iunie a fost efectuată o vizită de monitorizare cu inițierea procesului de evaluare finală a proiectelor ce au fost finanțate din sursele Uniunii Europene și implementate în Regiunea de Dezvoltare Sud. Procesul de evaluare a fost concentrat pe evaluarea realizărilor reale, sustenabilității, calității și a rezultatelor intervențiilor în contextul unei politici de cooperare în evoluție, cu accent pe abordările orientate spre rezultate și contribuția la realizarea dezvoltării durabile a proiectelor.

Este de menționat că pentru perioada de raportare au fost solicitate note informative de la APL Leova cu privire la realizarea acțiunilor întreprinse pentru realizarea planurilor de durabilitate a proiectelor ce au fost finalizate” „Extinderea sistemului de canalizare din orașul Leova. Construcția stației de pompare a apelor uzate din or. Leova” și „Îmbunătățirea serviciilor de alimentare cu apă a localităților Iargara, Filipeni, Romanovca, și Cupcui”. Astfel, SME urmează să evalueze semestrial acțiunile planificate conform Planurilor de asigurare a durabilității proiectelor aprobate de către consiliile locale în conformitate cu art.14 al Legii privind administrația publică locală nr.436/2006, art.4 al Legii privind descentralizarea administrativă nr.435/2006, art.27 al Legii privind calitatea în construcții nr.721/1996, HG RM cu privire la aprobarea Regulamentului de recepție a construcțiilor și instalațiilor aferente nr.285/1996 și contractele de finanțare semnate de către beneficiari și co-finanțator.

3.2 Consolidarea mecanismului de finanțare a proiectelor de dezvoltare regională

Scopul acestei direcții este de a realiza Cartografierea anuală a proiectelor implementate în RD Sud cu sprijinul partenerilor de dezvoltare.

În scopul sinergizării finanțărilor și de a facilita evaluarea progresului general la nivel de regiune, în semestrul I al anului curent, Agenția a remis către Consiliile Raionale și Primăria mun. Cahul solicitări de colectare a informației cu privire la proiectele strategice cu impact regional, implementate din sursele bugetului de stat (cu excepția FNDRL) sau din surse externe, care sunt conforme domeniilor de intervenție aferente politicii de dezvoltare regională și alte domenii sectoriale.

3.3 Dezvoltarea capacităților actorilor regionali în domeniile relevante politicii de dezvoltare regională

Această măsură ține de dezvoltarea abilităților și competențelor angajaților ADR Sud cât și altor actori regionali (CRD Sud, APL de nivelul I, II) în domeniul dezvoltării regionale, prin participarea la diferite sesiuni de instruire, ateliere de lucru, mese rotunde și vizite de lucru. În acest sens, în perioada de referință, au fost organizate următoarele forme de instruire cu participarea actorilor regionali, după cum urmează:

Tabelul nr.8. Dezvoltarea capacităților actorilor regionali pe forme de instruire

Forma de instruire	# sesiuni	Număr participanți		
		ADR Sud	CRD Sud	APL din RD SUD
Sesiuni de instruire /training-uri	7	13	18	3
Ședințe, ateliere de lucru, mese rotunde	9	11	-	43
Vizite de studiu	-	-	-	-

Astfel, au fost fortificate capacitățile instituționale și a actorilor regionali în domeniile: Politica de dezvoltare regională și locală în contextul statutului de țară candidată la UE a RM, Programele de cooperare Interreg NEXT 2021-2027, elaborarea conceptului de training pentru APL în domeniul dezvoltării și managementului integrat al proiectelor, Interreg Europe-Ziua de Informare/Introducere în program, sesiune de instruire privind apelul II de proiecte din cadrul Programului Interreg Bazinul Mării Negre 2021-2027, perspective de dezvoltare în domeniul Specializare inteligentă, aspecte tehnice în infrastructură, achiziții publice, legislația muncii: aspectele anului 2024, completarea cererilor de

finanțare și implementarea proiectelor, domeniul situațiilor de urgență, modele și bune practici de cooperare intercomunală ș.a.

3.4 Provăcări și riscuri

În contextul actual, Regiunea de Dezvoltare Sud se confruntă cu o serie de riscuri și provocări majore care pot influența negativ derularea și implementarea proiectelor de dezvoltare regională: Războiul din țara vecină, inflația, criza energetică, migrarea populației apte de muncă și valul de refugiați reprezintă principalele provocări care afectează semnificativ regiunea. Acești factori contribuie la instabilitate și incertitudine, complicând implementarea proiectelor de dezvoltare regională.

Capacitățile reduse ale beneficiarilor de a obține documente permissive reprezintă un impediment major în procesul de implementare a proiectelor. Procedurile birocratice și lipsa de experiență în gestionarea proiectelor duc la tergiversarea și întârzierea lucrărilor.

Disponibilitatea redusă a datelor statistice constituie o constrângere semnificativă pentru procesul de monitorizare și evaluare eficientă a proiectelor. Este esențial ca datele să fie actualizate și publicate sistematic pe pagina Biroului Național de Statistică (BNS) pentru a asigura transparența și acuratețea raportărilor.

Nealocarea la timp a surselor financiare pentru achitarea lucrărilor de construcție realizate în cadrul proiectelor de dezvoltare regională creează situații de tergiversare și poate duce la întreruperi în implementarea proiectelor. Asigurarea fluxului financiar continuu este crucială pentru succesul proiectelor.

Absența unei baze de date comune cu privire la implementarea proiectelor la nivel național și regional creează riscuri de raportare eronată și întârzieri. Colectarea datelor de la autoritățile publice locale, în special pentru proiectele finanțate din surse diverse, este dificilă și ineficientă fără un sistem integrat de gestionare a informațiilor.

Capacitățile slab dezvoltate ale autorităților publice locale în elaborarea și implementarea proiectelor regionale reprezintă o provocare semnificativă. Calitatea slabă a documentației tehnice, care necesită deseori revizuirii, afectează negativ procesul de implementare a proiectelor.

Tergiversarea procedurilor de achiziții publice generează întârzieri serioase în implementarea proiectelor. Procesele birocratice și complexitatea regulilor de achiziții contribuie la întârzieri și la creșterea costurilor asociate proiectelor.

3.5 Lecții învățate și bune practici

O modalitate de valorificare a experienței obținută este de a însuși lecțiile importante, care pot fi utile în continuare pentru toate părțile implicate în procesul de implementare a POR Sud 2022-2024.

Una dintre lecțiile esențiale învățate din implementarea proiectelor de dezvoltare regională în Regiunea de Dezvoltare Sud este importanța crucială a consolidării capacităților instituționale și administrative la nivel local și regional. Capacitățile administrative reduse ale beneficiarilor, alături de dificultățile în obținerea documentelor permissive și gestionarea eficientă a fondurilor, constituie provocări semnificative. Astfel, se recomandă intensificarea eforturilor de formare și instruire a personalului din administrațiile publice locale, precum și implementarea unor mecanisme de suport continuu pentru beneficiari, pentru a asigura o gestionare mai eficientă și mai transparentă a proiectelor.

Un alt aspect critic identificat în cadrul procesului de dezvoltare regională este lipsa unei baze de date comune și a unui sistem robust de monitorizare și evaluare. Disponibilitatea redusă a datelor statistice și

dificultățile în colectarea informațiilor de la autoritățile locale împiedică monitorizarea eficientă și evaluarea progresului proiectelor. Astfel, se recomandă dezvoltarea și implementarea unui sistem integrat de monitorizare și evaluare, care să permită colectarea sistematică și actualizarea periodică a datelor relevante, facilitând astfel o gestionare mai informată și eficientă a proiectelor de dezvoltare.

Contextul socio-economic și geopolitic actual, marcat de provocări precum inflația, criza energetică, migrarea populației și valul de refugiați, subliniază necesitatea adaptabilității și rezilienței în implementarea proiectelor de dezvoltare regională. Aceste condiții externe pot influența semnificativ derularea proiectelor, de aceea este esențial ca planificarea și implementarea să fie suficient de flexibile pentru a se adapta rapid la schimbările de context. Se recomandă, așadar, dezvoltarea unor strategii de gestionare a riscurilor și crearea unor mecanisme de răspuns rapid pentru a asigura continuitatea și succesul proiectelor în fața acestor provocări.

IV. CONCLUZII

POR Sud este cel mai important document de planificare strategică la nivelul RD Sud, care stabilește prioritățile de dezvoltare a regiunii pe termen mediu, fiind orientate spre sporirea calității vieții cetățenilor. Activitățile desfășurate în primele șase luni ale anului 2024 a demonstrat progrese semnificative în atingerea obiectivelor strategice stabilite pentru dezvoltarea regiunii. Proiectele derulate în această perioadă au avut un impact pozitiv asupra infrastructurii regionale, îmbunătățind accesul la apă potabilă, canalizare și servicii de salubritate, și au contribuit la creșterea competitivității economice prin sprijinirea întreprinderilor mici și mijlocii pe parcursul perioadei de referință. Rezultatele obținute se datorează obiectivelor generale și direcțiile prioritare stabilite în POR Sud 2022-2024, în Planul de implementare a POR Sud 2022-2024 pentru anul 2024, precum și în Planul de activitate a ADR Sud pentru anul 2024.

Proiectele de modernizare a infrastructurii de apă și canalizare au avansat conform planificării, cu un număr semnificativ de localități rurale și urbane beneficiind de aceste servicii esențiale. Aceste investiții au contribuit la îmbunătățirea calității vieții pentru locuitorii din RD Sud și la reducerea disparităților între zonele urbane și rurale.

Eforturile de sprijinire a IMM-urilor și de atragere a investițiilor au început să dea roade, evidențiind potențialul regiunii de a deveni un pol de creștere economică. Diverse programe de formare și finanțare pentru întreprinderi au fost implementate, facilitând accesul acestora la resurse și know-how necesare pentru dezvoltare și inovare.

Prin proiectele derulate, s-a pus un accent deosebit pe reducerea disparităților intra-regionale și pe asigurarea accesului echitabil la servicii publice de calitate. Proiectele au vizat și incluziunea socială, sprijinind grupurile vulnerabile și promovând mobilitatea forței de muncă.

Cu toate acestea, implementarea POR Sud a întâmpinat și provocări semnificative. Factori externi, precum instabilitatea geopolitică și criza energetică, au influențat negativ ritmul și eficiența proiectelor. În plus, capacitățile administrative reduse și dificultățile în obținerea documentației permise au constituit obstacole majore, subliniind necesitatea unor măsuri suplimentare pentru întărirea capacităților instituționale.

În concluzie, deși primele șase luni ale anului 2024 au adus progrese notabile în implementarea POR Sud 2022-2024, continuarea eforturilor și adoptarea unor strategii adaptative rămân esențiale pentru a asigura succesul pe termen lung al programului și atingerea obiectivelor de dezvoltare regională. Este crucial ca toate părțile implicate să colaboreze eficient și să își concentreze eforturile pentru a depăși provocările existente și a valorifica pe deplin oportunitățile disponibile.

Director ADR Sud

_____

Nicolae HRISTOV

ELABORAT: Șef SME

_____

Olga DIACONU

VIZAT:

Șef SPCR

_____

Irina COROIAN

Șef SMIP

_____

Andrei POPUȘOI

COORDONAT:

Șef direcție politici și programe integrate de dezvoltare regională și locală, MIDR:

_____

Denis LUNGUL